JOHN
Te Gongo Gaoi noko kanukanu e John

Ko Jesus te "Haka hegeunga"

1 I te hakatu'u sanga, te "Haka hegeunga". Te
"Haka hegeunga" noko manga haka pata kia te
'Aitu. Te "Haka hegeunga" ko te 'Aitu.
2 Ko Ia noko manga haka pata kia te 'Aitu i te
hakatu'u sanga.
3 Ko ba'i me'a na manga gosigosi ia te Ia, ka
poi si'ai ia te Ia, ma he'e tau me'a i na me'a noko
gosigosi na gosigosi.
4 Te ma'ugi manga ia te Ia, ka te ma'ugi na te
maagama o pegea.
5 Te maagama nei e kaa i te poo'uginga, ka te
poo'uginga noko he'e na'a e ia.
6 *Ma te haka to'o mai e te 'Aitu te pegea;
tena ingoa ko John.
7 Koia noko a'u ke 'atigongo 'aabaki i te
maagama na, ka ke too kinai a pegea agatu'u ia
te Ia.
8 Koia he'e te maagama; koia manga a'u ke
'atigongo 'aabaki i te maagama.
9 Te maagama maa'ogi e haiga'a te maagama ki
ba'i pegea kua a'u ki te kege nei.

---

* **1:6** 1.6 Mt 3.1; Mk 1.4; Lk 3.1,2.

10 Ko Ia noko manga i te kege nei. Masi'igoa ko
te kege nei noko manga gosigosi ia te Ia, ka ko te
kege nei noko he'e haka'igonga ia te Ia.
11 Ko Ia noko a'u ki na pegea o tena kakai 'anga,
ka noko he'e to'o ia te Ia.
12 Ka ki ba'i pegea na to'o ia te Ia, ki na pegea
na too ki te ingoa o'Ona, na haiga'a kinai e Ia
te taganga ke hai ai na tama giki a te 'Aitu.
13 Na tamagiki he'e hai i na noho o pegea, o
he'e hai i na maanatu a pegea po na paaunga a na
matu'a, kae sosopo mai ia te 'Aitu.
14 Te "Haka hegeunga" na a'u o hai ai te pegea,
o haka pata kia te kitatou. Ko kimatou na hiina'i
ki tona mamagunga, te mamagunga o te Lau-
natasi e Tasi. Noko a'u ia te Tamana, noko honu
ia te Ia te 'agoha ma te ma'ine.
15 Ko John noko manga 'atigongo ia te Ia. Ko ia
noko ngege o hai atu, "Tenei Ia noko 'atigongo
goa ai au kia te koutou e mugi mai ia te au. Kae
hua'eha o sigi ia te au, iteme'agaa ko au noko
mugi o haka haa, ka ko Ia na goa te noho."
16 I tona hu'ai 'agoha, ko kitatou kua
ga'u haka hanohano e kitatou ngatahi na
haka gaoinga mai ia te Ia.
17 Iteme'agaa na tagangonga noko haiga'a mai
ia Moses, ka te hu'ai 'agoha ma te maa'ogi noko
a'u ia Jesus Christ.
18 E si'ai he pegea ina kia te 'Aitu, ka manga ko
te 'Aitu te Launatasi e Tasi te manga i te pa'asi o te
Tamana, na hai e Ia ia te Ia o na'a.

Ko John Baptist he'e te 'Agiki Taga'ia
(Matthew 3.1-12; Mark 1.1-8; Luke 3.1-18)

19 Tenei te taukimata a John Baptist i te 'aso
na haka to'o ai e na Jew o Jerusalem na priest
ma na pegea i te hanohano o Levi o boo ke
haka anuanu 'aki kia te ia po koia koai.
20 Ka noko he'e huu ai, manga hogahoga
hakatino gaoi e ia o kogaa ana to'o, “Koau he'e
te 'Agiki Taga'ia.”
21 *Haka anu 'aki giu o hai atu, “ 'Ai koai ko koe?
Ko koe ko Elijah?”
Haka tau a John o hai atu, “Koau e he'e ko
Elijah.”
Haka anu 'aki giu kigatou o hai atu, “ 'Ai ko koe
te Taauga?”
Haka tau o hai atu, “Si'ai.”
22 Ma te hai taha'aki atu kinai kigatou, “Koai
okoia ko koe? Hogahoga mai, ka kimatou boo
o hogahoga 'ia ki na pegea e haka to'o mai ia
te kimatou. Tehea tau gea 'anga ia te koe?”
23 *Haka tau kinai a John i na hakahegeunga a
Isaiah te taauga, o hai atu,
“Ko au te ge'o o te launatasi e ngege i te tugatea,
‘Haka tinogaoi ake te aga kia te 'Agiki.’ ”
24 Na to'onga gongo noko tuku ena Pharisee,
25 noko haka anuanu 'aki kia John o hai atu kinai,
“Ka 'eaa a koe e haa gogomi pegea ai ka ko koe
he'e te 'Agiki Taga'ia, he'e ko Elijah, he'e te Taauga
ma'u?”
26 Ma te haka tau a John o hai atu, “Koau
e haa gogomi pegea i te bai, kae e iai te pegea
manga tu'u uso ia te koutou e he'e na'a e koutou.

---

* **1:21** 1.21 a Mal 4.5; b Deut 18.15,18. * **1:23** 1.23 Is 40.3.

27 Ko Ia e mugi mai ia te au. E he'e 'aonga te
bebete e au ona taka ba'e."
28 Na hai 'anga nei noko hai i Bethany i tegaa
pa'asi i te bai mimigo i Jordan, noko ma
haa gogomi pegea ai a John.

Jesus te Punua Sipisipi a te 'Aitu

29 Nimaa i tegaa 'ao, ina a John kia Jesus e a'u
kia te ia, ma te haka kite atu a John, "Hiina'i atu
ki te punua sipisipi a te 'Aitu, e hai ke sa'u 'aatea
na 'oosongo o gago nei.
30 Tenei te pegea e 'atigongo goa ai au o hai atu,
'E iai te pegea e mugi mai ia te au, ko Ia e hua'eha
o sigi ia te au, iteme'agaa ko Ia noko haka tu'u
mai gaa 'aso 'io mugi au.'
31 Ko Ia noko he'e na'a ma'u eau, ka koau na a'u
o haa gogomi pegea i te bai, ka kego na'a e Israel
ia te Ia."
32 Ma te taukimata ma'u a John o hai atu, "Koau
noko ina ki te Spirit noko hinaiho mai te gangi
manga noho pe te gupe o tu'u kia te Ia. 33 Ko Ia
noko he'e na'a eau, ka te pegea noko tuku mai
ia te au kau haa gogomi pegea i te bai, te noko
hogahoga mai e Ia kia te au o hai mai, 'Te pegea
e hai kego ina kinai koe e iho mai te Spirit o tu'u
kinai, tena Ia e hai kego haa gogomi pegea i te
Spirit Tapu.'
34 Ka ko au kua ina kia te Ia, ma te 'atigongo atu:
Tenei te Hosa o te 'Aitu."

Na pegea noko mataa tata'o ia Jesus

35 Nimaa i tegaa 'ao, ko John ma gua 'ona pegea
haka ako noko manga i te kungaa ma'u.

36 Nimaa ina 'atu a John kia Jesus kae a'u o
sigi, manga hai atu, “Hiina'i atu, tenaa te punua
sipisipi a te 'Aitu!”
37 Te gholoba na haka gongo ai gua pegea
haka ako o John kia te ia ma te tata'o ia Jesus.
38 Manga keu hokimai a Jesus o ina kia te
kigaaua manga tata'o mugi o hakaanu atu, “Niaa
te sasaga e kougua?”
Ma te hai atu a kigaaua, “Rabbi”
(e haka gaataki te ako), “ko Koe manga kakai
i hea?”
39 Hai atu a Jesus, “Boomai o hiina'i kinai.”
Ma te boo o hetae ki tena kunga kakai o
haka pata kinai kigaaua i te ga'aa page o hetae
ki te ahiahi.
40 Ko Andrew, te taina o Simon Peter, te lau-
natasi i gua pegea noko haka gongo ki te gea 'anga
a John o tata'o ia Jesus.
41 Tegaa te hai 'anga noko mataa hai e Andrew,
te sasaga ia tena ta'okete ia Simon o 'atigongo
kinai, “Kua kite e kimaaua te 'Agiki Taga'ia”
(e haka gaataki te Christ).
42 Kae kakabe eia ia Peter kia Jesus.
Ina 'atu kinai a Jesus o hai atu, “Ko koe ko
Simon, te Hosa o John, ka ko koe e hai ke go ingoa
ko Cephas” (E tasi o na noho ma te ingoa Peter*).

Ko Jesus noko ngege ia Philip ma Nathaniel

43 Nimaa i tegaa 'ao, kae tegeu'a a Jesus ke hano
ki Galilee. Manga kite ia Philip, o hai atu kinai,
“Tata'o mai ia te Au.”

---

* **1:42** 1.42 Peter, e haka gaataki te Ogo Hatu

44 Ko Philip te pegea mai Bethsaida, te manaha
ma'u o Andrew ma Peter.
45 Kite a Philip ia Nathaniel o hai atu kinai,
“Kua kite e kimatou te pegea noko kanukanu ai a
Moses i na Tagangonga. Ma te taga gongo ma'u ai
na taauga: Ko Jesus mai Nazareth, te Hosa o
Joseph.”
46 Ma te hakaanu atu a Nathaniel, “Nazareth!
Te kunga na ma 'aonga te sopo mai ai he hai 'anga
gaoi?!”
Ma te hai atu kinai a Philip, “Manga a'u o ina
kinai.”
47 Nimaa ina 'atu a Jesus kia Nathaniel e a'u kia
te Ia, ma te hai atu kinai a Jesus, “Tenei te pegea
maa'ogi mai Israel, koia e he'e 'aonga te goi.”
48 Haka anu atu kinai a Nathaniel, “E kohea na
na'a e Koe ia te au?”
Haka tau a Jesus o hai atu kinai, “Ko Au noko
ina kia te koe i te gago o te ga'akau e ingoa te ‘fig’,
'io mugi a Philip o gea kia te koe.”
49 Ma te haka tau a Nathaniel o hai atu, “Rabbi,
ko Koe te Hosa o te 'Aitu! Te Hakahua o Israel.”
50 Hai atu a Jesus kia te ia, “Ko koe manga too
kia te Au i taku hai atu 'anga, Ko Au noko ina kia
te koe i te gago o te ga'akau e ingoa te ‘fig’, ka
ko koe kago ina ki ni hu'ai hai 'anga go sigi i te
hai 'anga nei!”
51 *Hai atu ma'u kia te ia, “Ko Au e gea
maa'ogi atu kia te koutou, e hai ke go hiina'i
koutou ki te gangi kago luga kae he'aki na ensel
o te 'Aitu o boo ki 'agunga ma te boo iho ki te Hosa
o Pegea.”

---

* **1:51** 1.51 Gen 28.12.

2

Te noohonga noko hai i Kena

1 Nimaa i te togunga 'ao, kae hai te noohonga
i Cana, te kunga i Galilee. Te tinana o Jesus noko
ma i te kunga na.
2 Ka noko haka pogo 'ia ma'u a Jesus ma ona
pegea haka ako ki te haka tahinga ki te noohonga
hai ho'ou.
3 Te gholoba na masa ai na bai waeni, ma te
hai atu te tinana o Jesus kia te Ia, “Na pegea nei
kua he'e tau waeni.”
4 Haka tau atu a Jesus, “Ta'ahine, 'Eaa
e ha 'abaki ai e koe ia te Au? Ma koi he'e tatae
toku 'aso.”
5 Ma te hai atu a te tinana ki na guani, “Hai atu
nia go gea ai kia te koutou.”
6 Te kunga noko ma pata ai noko ma tutu'u ai te
tokaono hu'ai poati hai i na hatu, te hainga poati
noko ta'a hai e na Jew o huhu'i ai ia te kigatou ke
ma'a; te launatasi i na poati nei noko ma 'aonga
te pipiki ai he katoa haka gua poe katoa haka togu
galon i goto.
7 Hai atu a Jesus ki na guani, “'Utuhaki atu na
poati na i ni bai.” Ma te 'utuhaki e kigatou o
hohonu ngatahi.
8 Kae hai atu Ia kia te kigatou, “Gigingi atu ni
me'a o to'o ki te hakahua o te haka tahinga nei.”
Ma te konaa na hai e kigatou,
9 o binu lobo e te hakahua o te haka tahinga te
bai kua hai ai te waeni. Ka noko he'e na'a eia
po na me'a mai hea, ka noko manga na'a e na
guani noko 'utuhaki e kigatou. Ma te ngege i te
tangata noko hai uguugu ho'ou,

10 o hai atu kia te ia, “Ko ba'i pegea e mataa
tuha na waeni gaoi to'a, 'io ano mugi na waeni
he'e hu'ai gaoi i te gholoba kua pau ba'i pegea o
'eha tegatou bibinu 'anga; ka ko koe kua pipiki na
waeni hu'ai gaoi o hetae mai ki te gholoba nei.”
11 Tenei te haka 'igonga haka gege ma'ugi noko
mataa hai e Jesus i Cana i Galilee, noko haka 'agi
ma'u ai tona mamagunga, o too ai ona pegea
haka ako kia te Ia.
12 *Mugi i te hai 'anga nei, kae boo ma te tinana
ma ona hai taina ma ona pegea haka ako ki
Capernaum o noho 'aki ai ogatou 'ao.

Ko Jesus noko hano ki te Hage Tapu
(Matthew 21.12-13; Mark 11.15-17; Luke 19.45-46)

13 *Nimaa hitaiaki ki te 'aso o te haka tahinga
a Jew e mate te ‘Passover’, hakaneke a Jesus ki
Jerusalem.
14 Kite ai Ia i na pegea i goto i te Hage Tapu
manga he tau'i 'aki agatou buluka ma agatou
sipisipi ma agatou gupe. Ma te noho 'aki kogaa
pegea ki na kaupea o manga sui mane.
15 Ma te hai tena sasau i te potu uka o taa
'agu'agu ngatahi iho ai e Ia i te Hage Tapu, na
sipisipi ma na buluka; lube'i e Ia na mane a na
pegea sui mane kae 'aka gigingi 'ogatou kaupea.
16 Kae hai atu ki na pegea noko tau'i agatou
gupe, “To'o atu na me'a nei ki haho. Noka te
hai mo'outou he kunga he tau'i 'aki i te hage o
Tamau.”

---

* **2:12** 2.12 Mt 4.13. * **2:13** 2.13 Ex 12.1-27.

17 *Ma te maanatu giu na pegea haka ako, ki nia
noko kanukanu mai i gaa 'aso o hai ake:

“Taku tuubaa i tou hage e bega ai toku uso.”
18 Ma te boomai na Jew o gegea toto'a kia
te ia o hai atu kinai, “Tehea te haka'igonga
haka gege ma'ugi e hai ke haka'agi e koe kia
te kimatou, ka kimatou na'a ai 'ina ko koe te
hakahua ka ke 'aonga te hai e Koe na hai 'anga
nei?”

19 *Haka tau kinai a Jesus o hai atu, “Tuki atu
te Hage Tapu nei, kae 'ati haka hoki e Au i he
togunga 'ao.”

20 Haka tau 'aki hoki atu na Jew, “ 'Te Hage Tapu
nei noko 'ati i te katoa haka haa tuma'a e ono (46)
ghapu, kae ka 'ati e koe i te togunga 'ao?”
21 Ka te Hage Tapu noko gea kinai a Jesus te
tino o'ona.
22 Mugi i te ma'ugi hokimai 'anga Ia i tena
mate 'anga, maanatu giu ona pegea haka ako
ki nia noko gea kinai Ia, ma te too ai kiga-
tou ki na Kanukanu Tapu, ma na haka hegeunga
noko gea ai a Jesus.

23 Nimaa i te 'aso noko noho ai Ia i Jerusalem
i te 'aso noko hai ai te haka tahinga o te Passover,
noko 'api pegea noko too kia te Ia, i te noko hiina'i
kigatou ki na hu'ai hekau noko hai e Ia.
24 Ka ko Jesus noko he'e sano ki he pegea ia
te kigatou, iteme'agaa noko manga na'a ngatahi
e Ia ia te kigatou.

---

* **2:17** 2.17 Ps 69.9. * **2:19** 2.19 Mt 26.61; 27.40; Mk 14.58; 15.29.

25 Noko he'e hai ke hogahoga e he pegea kia
te Ia na noho o pegea, iteme'agaa noko manga
na'a e Ia, nia manga i na uso o pegea.

3

Ko Jesus ma Nicodemus

1 Noko iai te pegea o na Pharisee noko ingoa ko
Nicodemus, te pegea i na mu'a 'aki o na Jew.
2 Koia noko a'u kia Jesus i te poo o hai atu,
"Ako, e na'a e kimatou ko Koe te Ako e a'u mai a te
'Aitu, iteme'agaa e si'ai he pegea 'aonga te hai na
hai 'anga haka gege ma'ugi e hai e Koe i te poi he'e
haka pata a te 'Aitu kia te ia."
3 Haka tau kinai a Jesus o hakamaahoga atu,
"Ko Au e gea maa'ogi atu kia te koe: Kago si'ai he
pegea ke go na'a eia te Hakahua 'anga a te 'Aitu
i te poi he'e haa haka hoki."
4 Haka anu a Nicodemus o hai atu, "E hai ke ko-
hea na haa haka hoki he pegea i te tauiku 'anga?
Koia ka he'e 'aonga te mene haka hoki ki te tina'e
o te tinana ke haa haka hoki!"
5 Haka tau kinai a Jesus o hai atu, "Ko Au e gea
maa'ogi atu kia te koe: Ka he'e tau pegea hano
ki goto i te Hakahua 'anga a te 'Aitu, naakupu ki te
haka haa i te bai ma te Spirit.
6 Te tino e haka haa te tino, ka te Spirit
e haka haa te Spirit.
7 Ko koe e he'e hai ke langalanga i nia e gea
kinai au, 'Ko koe e hai ke haa haka hoki.'
8 Te oko manga pusi ki te kunga e siahai ke
hano kinai. Hakagongo a koe ki tena ha-
hangu 'anga, ka ka he'e na'a e koe te kunga e pusi

mai ai po te kunga e pusi kinai. Ma konaa na
noho ma'u ba'i pegea e haa i te Spirit Tapu."
9 Haka anu atu a Nicodemus, "E hai ke kohea
o na hai?"
10 Hai atu a Jesus, "Ko koe te ako o Israel, ka
e he'e na'a e koe na hai 'anga nei?!
11 Ko Au e gea maa'ogi kia te koe: Ko ki-
matou e hegeu ki nia e na'a e kimatou, ma te
he hogahoga 'aki e kimatou nia noko hiina'i kinai
kimatou. Ka koi he'e tau pegea ia te koutou ke
to'o nia manga he 'atigongo 'aki ai kimatou.
12 Koutou e he'e too kia te Au i aku
'atigongo 'anga kia te koutou i na me'a o gago
nei. Ka hai ke go kohea autou too kia te Au,
i te poi 'atigongo Au kia te koutou i na me'a o te
gangi?
13 E he'e tau pegea hano ki te gangi, ka manga
te pegea noko hinaiho mai te gangi, te Hosa o
Pegea.
14 *Ka hai ke go noho pe te haka tu'u 'anga
e Moses te ga'akau noko iai te ngata i te tugatea,
e hai ke go konaa o na tau ma'u te Hosa o Pegea.
15 Ka ko ba'i pegea e too kia te Ia e hai ke go ga'u
e kigatou te ma'ugi noho goa.
16 "Iteme'agaa te 'Aitu noko hu'ai ma'ine ki gago
nei, o haiga'a mai tena Hosa e tasi, ke nimaa too
he pegea kia te Ia, ko ia kago he'e mate, ka e hai
ke go ga'u eia te ma'ugi noho goa.
17 Iteme'agaa te 'Aitu noko he'e haka to'o mai
e Ia tena Hosa ki gago nei ke hai songo e Ia ia
pegea, ka noko a'u ke haka maa'ugi a pegea ia
te Ia.

---

* **3:14** 3.14 Num 21.9.

18 Koai e too kia te Ia, koia he'e hai songo 'ia.
Ka koai e he'e too kinai, koia kua 'oti i te noho
i te hai maase'i 'ia, iteme'agaa, koia e he'e too ki te
ingoa o te Hosa e tasi o te 'Aitu.
19 E hai ke konei na noho tena haka aba sanga:
Te maagama na 'oti i te a'u ki te kege nei, ka
ko pegea noko maa'ine ki te poo'uginga o sigi
i te maagama, iteme'agaa 'agaatou hekau noko
songo toto'a.
20 Koai manga hai hai 'anga songo, e he'e
siahai ki te maagama o he'e a'u ki te
maagama, iteme'agaa e mataku ana hai hai 'anga
songo 'anga ka hiina'i kinai.
21 Ka koai e noho i te maa'ogi, e a'u ki te
maagama, ka ke hiina'i gaoi kinai, nia kua hai
e ia na hai ia te 'Aitu."

Ko Jesus ma John

22 Mugi i na hai 'anga nei, kae boo a Jesus ma
ona pegea haka ako ki te kunga henua i Judea o
hakapata ai Ia kia te kigatou, ma te haa gogomi
pegea.
23 Kae haa gogomi pegea ma'u a John i Aenon
e hitaiaki atu ki Salim, iteme'agaa noko 'eha bai
i te kungaa, ka ko pegea noko ma boo mai o
haa gogomi eia.
24 *(Te hai 'anga nei noko hai ka ko John noko
manga koi he'e tuku ki te kunga o te kagohia.)
25 Ka noko haka tu'u te he taunga he titingi 'aki
i na pegea haka ako o John ma na Jew i na noho
o na hai 'anga ke huhu'i ke ma'a.

---

* **3:24** 3.24 Mt 14.3; Mk 6.17; Lk 3.19,20.

26 Ko kigatou noko boo kia John o hai atu kinai,
“Ako, te pegea noko haka pata kia te koe i tegaa
pa'asi i Jordan, te pegea noko 'atigongo ai koe?
Manga haa gogomi pegea i te gholoba nei, kua ase
kinai ba'i pegea!”
27 Ko John noko konei ana hakatau ki te gongo
nei, “Te pegea ka manga ga'u eia nia e haiga'a kia
te ia mai te gangi.
28 *Ko koutou ma'u manga 'aonga te hogahoga
e koutou taku hai atu 'anga: ‘Ko au he'e te 'Agiki
Taga'ia, ka ko au noko mataa haka to'o mai ia
te Ia.’
29 Te tangata e hai ke hai uguugu, te pegea o te
hahine e hai ke hai matu'a, ka te hemasi'inga
a te tangata nei manga pali ma te hakagongo kia
te ia, o manga magaohie to'a i te hakagongo 'anga
ki te ge'o o te tangata hai uguugu. Te magao-
hie 'anga na ta'aku, ka kua tatae ki tena 'otinga.
30 Ko Ia e hai ke hua'eha soo atu, ka ko au e hai
kau mi'i me'a.
31 “Te pegea e hinaiho mai 'agunga,
e ma'u 'agunga i ba'i pegea, ka koai manga i gago
nei, te pegea o gago nei, ma te manga gea ma'u
pe te pegea o gago nei. Te pegea e hinaiho mai
te gangi, e ma'u 'agunga o sigi i ba'i pegea.
32 Ko Ia e 'atigongo i nia noko ina kinai ma te
haka gongo kinai, ka e he'e tau pegea ke to'o tena
'atigongo 'anga.
33 Koai kua to'o ana gea 'anga, e haka 'agi ai ko
te 'Aitu e maa'ogi.
34 Iteme'agaa te pegea e haka to'o mai e te 'Aitu,
e gea i na gea 'anga a te 'Aitu, iteme'agaa e he'e tau

* **3:28** 3.28 Jn 1.20.

potaha te Spirit e haiga'a kinai e te 'Aitu.
35 *Te Tamana e ma'ine ki te Hosa, o tuku e Ia
ba'i hai 'anga ki ona taganga.
36 Koai e too ki te Hosa, e hai ke ga'u eia te
ma'ugi noho goa. Ka koai e he'e too ki te Hosa,
koia kago he'e ina ki te ma'ugi, kae haka soo atu
te 'ika'ika o te 'Aitu, kago noko noho ia te ia ki ba'i
'aso."

4

Ko Jesus ma te hahine mai Samaria

1 Na Pharisee na haka gongo i te 'api pegea kua
too kia Jesus ma te 'api kua haa gogomi e Ia o sigi
ia John.
2 Ka he'e ko Jesus te noko haa gogomi pegea, ka
ona pegea haka ako.
3 Nimaa haka gongo a Jesus ki na hegeunga nei,
ma te hoki i Judea ki Galilee.
4 Ko Ia noko hano i te aga i te uso o te kunga
henua i Samaria.
5 *Ka na hetae ki te manaha i Samaria
tena ingoa ko Sychar. Noko pata i te kunga kege
noko haiga'a e Jacob kia tena hosa ia Joseph.
6 Te bai kegi o Jacob noko i te kungaa. Ka ko
Jesus noko logho i tegatou boo 'anga, o noho i te
pa'asi o te bai i te 'ao 'aatea.
7 Ma te a'u te hahine mai Samaria te 'utunga
bai, ma te hai atu kinai a Jesus, "'Aumai he bai
kau binu." 8 (Ka ona pegea haka ako na boo ki te
manaha te tau'inga utunga.)

---

* **3:35** 3.35 Mt 11.27; Lk 10.22. * **4:5** 4.5 Gen 33.19; Josh 24.32.

9 *Ma te hai atu te hahine mai Samaria kia
te Ia, “Ko Koe te Jew, ka ko au te hahine mai
Samaria, ka 'eaa e haka ene bai ai Koe kia te au?”
(Iteme'agaa na pegea o Jew ma na pegea mai
Samaria e he'e 'aonga te hepiitaki i he hai 'anga.)
10 Ka noko haka tau a Jesus ki te hahine o
hai atu, “Poi na'a e koe te ga'a tausu'u o te 'Aitu,
ma te na'a e koe po koai te haka ene kia te koe, ka
haka ene a koe kia te Ia, ka kego haiga'a e Ia kia
te koe te bai o te ma'ugi.”
11 Ma te hai atu te hahine, “Hakahua, e he'e
gahi ake te bai, kae he'e kitea he me'a ke kagu
bai ai Koe, kae hai ke kohea na hai e Koe te bai
o te ma'ugi?
12 'Ai ko Koe e hu'a'eha o sigi ia te matou tupuna
ia Jacob, noko haiga'a eia te bai nei kia te kimatou
o binu ai ia ma'u, ma 'ona hosa ma 'ana manu
hetoogohi?”
13 Ma te hai atu kinai a Jesus, “Koai e binu i te
bai nei, e hai ke go sia binu hoki.
14 Ka koai kago binu eia te bai kago haiga'a
kinai e Au, kago he'e 'aonga tena sia binu hoki.
E maa'ogi to'a, te bai e hai kau go haiga'a 'ia kia
te ia, e hai ke go tupu ake i te uso o'ona ke noko
haiga'a kia te ia te ma'ugi noho goa.”
15 Ma te hai atu te hahine, “Hakahua,
haiga'a mai kia te au te bai nei ka kau noka
te sia binu hoki, ma te ke noka taku hokimai he
'utunga bai ki te bai nei.”
16 Hai atu a Jesus, “Hinatu o kakabe ia tou
matu'a o giu mai.”

---

* **4:9** 4.9 Ezra 4.1-5; Neh 4.1,2.

17 Ma te hai atu te hahine, “Koau e he'e tau
matu'a.”
Ma te hai atu a Jesus, “E maa'ogi tau
gea 'anga na, ko koe he'e tau matu'a,
18 ka tena maa'ogi 'anga, ko koe kua 'oti i te hai
tou toka gima matu'a, tegaa manga haka pata 'aki
kougua, he'e tou matu'a maa'ogi. Nia e gea kinai
koe e maa'ogi.”
19 Ma te hai atu te hahine, “Kua ina 'atu au
ko Koe te taauga.
20 Omatou tupuna noko sogi kia te 'Aitu i te ogo
nei, ka e hai ake koutou na Jew, manga tenei te
kunga hai ke noko sogi ai, ko Jerusalem.”
21 Ma te hai atu a Jesus, “Too mai kia te Au,
ta'ahine, te 'aso manga a'u, ko pegea kago he'e
sogi ai ki te Tamana i te ogo nei po i Jerusalem.
22 Koutou Samaria manga sogi ki nia e he'e na'a
e koutou. Ko kimatou e na'a e kimatou koai te
sogi kinai kimatou, iteme'agaa te ma'ugi sanga
e a'u i na Jew.
23 Ka e iai te 'aso e a'u ka kua hetae mai, te
gholoba na, na pegea sogi maa'ogi kago sogi
ki te Tamana i te Spirit ma te maa'ogi, iteme'agaa
konaa na haingaa pegea e ligo e te Tamana.
24 Ko te 'Aitu te Spirit, ka na pegea e sogi kia
te Ia, e hai ke sogi maa'ogi kinai i te Spirit ma te
maa'ogi.”
25 Ma te hai atu te hahine kia te Ia, “E na'a
eau te 'Agiki Taga'ia, (e ingoa te Christ), e a'u.
Ka nimaa a'u, e hai ke go hogahoga e Ia ko ba'i
hai 'anga kia te kimatou.”
26 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, “Ko Au tenei
te manga haka hegeu kia te koe.”

27 I te gholoba na, na pegea haka ako o Jesus na
giu mai, o hu'ai he langalanga 'aki i te noko kite
ia te Ia manga haka hegeu ki te hahine. Ka noko
he'e haka anu 'aki ma'u kia te Ia, po nia e siahai
kinai, po 'eaa e gea haka pata ai ki te hahine.

28 Te hahine na ti'aki tena poati 'utu bai, kae
hoki ki te manaha o hai atu ki na pegea o te
manaha,
29 "'Ai boomai o hiina'i ki te pegea e hogahoga
e Ia kia te au ba'i hai 'anga noko hai eau. 'Ai he'e
tenei te 'Agiki Taga'ia?"
30 Ma te boo kigatou ki taha i te hu'ai manaha o
boomai kia te Ia.

31 I te gholoba na, ona pegea haka ako noko
usuusu ia te Ia o hai atu "Ako, kai ake ma'au ni
me'a."
32 Ka noko hai atu Ia kia te kigatou, "E hai 'aku
utunga ke kai, e he'e na'a e koutou."

33 Ma te tu'ia ona pegea haka ako o
he haka anuanu 'aki o hai ake, "'Ai kua to'o mai
kinai ehe pegea ni utunga?"

34 Ka noko hai atu a Jesus kia te kigatou, "Konei
'aku utunga te hai na paaunga a 'Ana noko
haka to'o mai ia te Au, ma te ke haka 'oti Ana
hekau.
35 Koutou e ta'anga hai ake, 'E toe te haanga
maahina ka ke matu'a na 'umanga', ka ko Au
e hai atu: 'Ai lugaluga ake 'outou mata o hiina'i
gaoi atu ki na 'umanga: Na me'a sanga kua 'oti
i te matu'a, kua ngaague ke utu.
36 Te pegea e utu eia te 'umanga nei ma to'o
i tena giu'akinga, koia ma'u ma haka putu na hua

'umanga ki te ma'ugi noho goa, ke magagaohie
ngatahi ai kigaaua ma te pegea e sanga eia.
37 O haka maa'ogi ai te haka mee'inga nei,
‘E sanga e tegaa pegea kae utu e tegaa pegea.’
38 E haka to'o e Au ia te koutou, ke utu te
'umanga kua matu'a noko he'e 'aabaki hekau ai
koutou i tena sanga 'anga. E toe na pegea
noko haka higosia i te hai hekau ai, kae ka ga'u
e koutou te hakagaoinga o agatou hekau.”

39 Noko hu'ai 'api pegea i te manaha i Samaria
noko too kia Jesus, iteme'agaa, noko 'atigongo te
hahine, “Ko Ia noko hogahoga e Ia kia te au, nia
noko hai eau.”
40 Te 'aso na boomai ai na pegea o Samaria,
ko kigatou noko haka ene 'aki kia te Ia ke noko
haka pata kia te kigatou.

Ma te haka pata kinai a Jesus i te guanga 'ao.
41 Na 'api pegea noko too kia Jesus i ana
haka hegeu 'anga.

42 Ma te hai atu kigatou ki te hahine, “Ko kima-
tou e he'e manga too kinai i nia noko 'atigongo ai
koe, ka ko kimatou e too kinai, iteme'agaa
ko kimatou kua haka gongo soko ma'u ki ana
gea 'anga, o na'a e kimatou e maa'ogi ko Ia te
ma'ugi sanga o te kege nei.”

Ko Jesus noko haka ma'ugi e Ia te hosa o te pegea o te gahumanu

43 Nimaa 'oti tena guanga 'ao i te kungaa, kae
hano ki Galilee.

44 *(Iteme'agaa, ko Jesus na 'oti i te konei ana
gea, “Te taauga e hai ke go he'e pago kinai tona
kakai 'anga.”)
45 *Te 'aso noko hetae ai Ia ki Galilee, na pegea
o Galilee noko oho e kigatou ia te Ia, iteme'agaa
ko kigatou noko boo ma'u ki Jerusalem o hi-
ina'i ki ba'i hai 'anga noko hai e Ia i te 'aso o te
haka tahinga o te Passover i te kunga na.
46 *Ko Jesus noko hoki ki Cana i Galilee, te
kunga noko haka haagiu ai e Ia te bai ki te waeni.
Ka noko iai te pegea o te gahumanu noko masaki
a tona hosa i Capernaum.
47 Te 'aso noko haka gongo ai ia Jesus kua
hokimai mai Judea ki Galilee, ma te hano kinai
ke haka ene kia te Ia ke hano ki Capernaum o
haka ma'ugi tena hosa e hitaiaki ke mate.
48 Ma te hai atu a Jesus, “Ka si'ai he pegea
ia te koutou ke too kia te Au, i te poi he'e hi-
ina'i koutou ki ni hu'ai hai 'anga haka gege ma'ugi
e hai e Au.”
49 Ma te haka tau te hu'ai pegea nei o hai atu,
“Tata'o mai ia te au, na'e kitai mate taku
tama 'iti'iti.”
50 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, “Hinatu, tou
hosa ka ma'ugi!”
Ma te too te pegea ki te gea 'anga a Jesus o hoki.
51 Te gholoba noko manga koi hano ai i te aga,
ma te bilaabei ma ona guani noko tu'uti mai ai te
gongo ko tena hosa kua ma'ugi.
52 Ma te haka anu atu ia kia te kigatou i te
gholoba noko sigi ai tona masaki, ma te hai atu

* **4:44** 4.44 Mt 13.57; Mk 6.4; Lk 4.24. * **4:45** 4.45 Jn 2.23.
* **4:46** 4.46 Jn 2.1-11.

kigatou, “Ko anaahi i te ga'aa page te noko sigi ai
tena 'augia.”
53 Ma te na'a e te tamana, tona hosa noko sigi
tena masaki i te gholoba noko gea ai a Jesus
o hai atu, “Tou hosa ka ma'ugi.” Ma te too
ngatahi ai kigatou ma tena haanau kia Jesus.
54 Tenei te gua hai 'anga haka gege ma'ugi noko
hai e Jesus i tena hokimai 'anga mai Judea ki
Galilee.

5

Te haka ma'ugi 'anga i Bethesda

1 Nimaa mugi i na hai 'anga nei, ko Jesus noko
hakaneke ki Jerusalem ki te haka tahinga ana
Jew.
2 Ka noko iai te bai i Jerusalem e hitaiaki ki te
aga e mate te Aga o na Sipisipi. Te bai nei e mate
i te hegeunga a na Hebrew ko Bethesda, ka noko
mugheghi ai te toka gima pa'asi hage.
3 Ka noko hu'ai 'api na pegea masasaki
noko manga taahoga i na pa'asi hage nei, na
pegea kikibi, ma na pegea seu ma na pegea taa
haka pikipiki. [Ko kigatou noko manga hitagi i te
bai ke bulo.
4 Iteme'agaa noko iai na 'aso noko ta'a hinaiho
kinai te ensel o te 'Aitu o hai eia te bai o bulo.
Koai i na pegea masasaki e mataa 'utu kinai
i te gholoba e bulobulo ai, e hai ke ma'ugi i ona
masaki.]
5 Ka noko iai te tangata, koia noko masaki o
katoa haka togu tuma'a e bagu (38) ona ghapu.
6 Noko ina 'atu kinai a Jesus i te manga takoto
i te kungaa, o na'a e Ia te pegea nei na goa tena

masaki. Ko Ia na hakaanu atu kia te ia, “Ko koe
e siahai ke ma'ugi?”
7 Ma te haka tau te masaki o hai atu, “Hakahua,
ko au e he'e tau pegea baa siko ke tuku ia te au
ki te bai i na 'aso e bulo ai. E ta'anga hai lobo kau
mataa 'utu kinai, ka kua mataa 'utu kinai tegaa
pegea.”
8 Ma te hai atu kinai a Jesus, “Tu'ake! Sa'u ake
tou kaainga o hano.”
9 Te tangata na ghali o soihua. Koia na sa'u ake
tona kaainga o hano.
Ka te 'ao noko hai ai te hai 'anga nei, te 'Ao
Oki oki.
10 *Ma te kogaa na hai atu na hu'ai pegea o Jew
ki te pegea na ma'ugi i ona masaki, “Te 'Ao Oki oki
tenei, kae hai songo e koe atatou tagangonga i te
to'o 'anga ai tou kaainga.”
11 Ka na haka tau ia o hai atu, “Te pegea
e haka ma'ugi ia te au, te kaunaki ia te au ke to'o
toku kaainga kau hano.”
12 Ma te haka anu 'aki atu kinai kigatou, “Koai
te pegea e kaunaki ia te koe ke to'o tou kaainga o
hano?”
13 Ka te pegea noko ma'ugi i ona masaki noko
he'e na'a eia po koai, iteme'agaa ko Jesus na
haka higo atu ki te 'apitanga noko i te kunga na.
14 Nimaa mugi a Jesus o kite ia te ia i te
Hage Tapu o hai atu kinai, “Hakagongo mai,
ko koe kua ma'ugi hoki! Noka tau 'oosongo hoki,
na'e ko koe kitai go hetae kinai he hai 'anga songo
o sigi i nia kua hai kia te koe.”

---

* **5:10** 5.10 Neh 13.19; Jer 17.21.

15 Ma te hano te tangata nei o 'atigongo ki na
hu'ai pegea o Jew, ko Jesus te noko haka ma'ugi
ia te ia.
16 Tenei te hai 'anga noko hai maase'i ai e na
Jew ia Jesus, iteme'agaa noko hai e Ia na hai 'anga
nei i te 'Ao Oki oki.

Ko Jesus noko tuku ke haka aba pegea

17 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Ko
Tamau manga hai hekau o hetae mai ki te 'ao nei,
ko Au ma'u e hai hekau ai."
18 Tena gea 'anga nei noko hai na hu'ai pegea o
Jew o soo atu ai tegatou maanatu ke taa ia Jesus,
i te noko he'e manga ngato ki te hai songo 'anga
e Ia te tagangonga o te 'Ao Oki oki, kae hai ake
ma'u ko te 'Aitu tena Tamana, ma te hai ia te Ia o
papata ma te 'Aitu.

19 Ma te konei na haka tau kinai a Jesus, "Ko Au
e gea kia te koutou i nia e maa'ogi: Te Hosa
e he'e 'aonga te hai hai 'anga launatasi, ka ko Ia
manga hai e Ia nia e hai e te Tamana o ina kinai,
iteme'agaa nia e hai e te Tamana e hai ma'u e te
Hosa.
20 Iteme'agaa te Tamana e ma'ine ki te Hosa o
haka 'agi kia te Ia ko ba'i hai 'anga manga hai e Ia.
Ka hai ke go haka 'agi ma'u e Ia ni hu'ai hai 'anga
o sigi i na hai 'anga nei ke go hai ma'u e Ia. Ka
koutou hai ke go he gege ma'ugi 'aki ai.
21 Ko te Tamana e baa 'aga e Ia na pegea ma-
mate o haiga'a kinai te ma'ugi. E konaa na hai
ma'u te Hosa e haiga'a e Ia te ma'ugi ki na pegea
e siahai Ia ke haiga'a kinai.

22 E kogaa o na haka soatu ma'u, te Tamana
e he'e haka aba e Ia he pegea, i te kua 'oti i te
haka tukunga e Ia ki te Hosa ke haka aba pegea,
23 ka ke haka e'eha ai e ba'i pegea te Hosa,
ke noho pe na haka e'eha 'anga e kigatou ia te
Tamana. Koai e he'e haka e'eha eia te Hosa, e he'e
haka e'eha eia te Tamana noko haka to'o mai ia
te Ia.
24 "Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Koai
e haka gongo ki aku gea 'anga o too ki te Tamana
noko haka to'o mai ia te Au, e hai eia te ma'ugi
noho goa. Koia kago he'e haisongo 'ia, ia te ia kua
'oti tena sigi i te mate ki te ma'ugi.
25 Ko Au e gea i nia e maa'ogi: Te 'aso noko
hai ke a'u kua 'oti i te hetae mai. E hai ke go
haka gongo ai na pegea mamate ki te ge'o o te
Hosa o te 'Aitu, ka koai kago haka gongo ki te ge'o,
kago ma'ugi.
26 Iteme'agaa te Tamana e hai e Ia te ma'ugi ia
te Ia, e konaa na tuku ma'u e Ia te ma'ugi ki te
Hosa ke hai ma'u e Ia te ma'ugi ia te Ia.
27 Ka kua haiga'a e Ia ki te Hosa te taganga ke
haka aba pegea, iteme'agaa ko Ia te Hosa o Pegea.
28 "Noka te he gege ma'ugi 'aki i te hai 'anga nei,
iteme'agaa te 'aso kago a'u, ko ba'i pegea mamate
manga i na takotonga e hai ke go haka gongo
ki tona ge'o,
29 *o a'aga mai i ogatou takotonga. Koai
ia te kigatou noko hai hai 'anga gaoi, ko kiga-
tou kago a'aga mai o maa'ugi, ka koai noko
hai hai 'anga maase'i kago maa'ugi mai ki te kago-
hia.

* **5:29** 5.29 Dan 12.2.

Te haka maahoga o Jesus

30 “Ko Au e he'e 'aonga te hai launatasi e Au
ni hai 'anga i aku haka paaunga. Ko Au manga
haka aba pegea i nia e gea ai a te 'Aitu kia
te Au. Tenei te hai 'anga e tinogaoi ai aku
haka aba 'anga, iteme'agaa ko Au he'e manga hai
e Au nia e tegeu'a ai Au, ka manga hai e Au nia
e siahai kinai Ia noko haka to'o mai ia te Au.
31 “Ko Au poi manga 'atigongo ia te Au, e he'e
maa'ogi aku haka hegeu 'anga nei.
32 Kae iai ma'u tegaa pegea manga 'atigongo
ia te Au, kae na'a e Au nia e 'atigongo ai ia te Au
e maa'ogi.
33 *“Koutou noko haka to'o pegea kia John o
'atigongo kinai i te maa'ogi.
34 He'e hai ke hai mo'oku ni pegea ke
he 'atigongo 'aki ia te Au, ka ko Au manga gea
i na hai 'anga nei ke 'aonga te ga'u ai e koutou te
ma'ugi.
35 Ko John te peba noko tutu o kaa o maagama,
ka na haka pupugu e koutou te gholoba ke sisia ai
i tena maagama.
36 “Ka ko Au e hua'eha aku haka maahoga 'anga
ia te Au, o sigi i na 'atigongo 'anga a John,
iteme'agaa na hekau noko tuku e Tamau kia te Au
kau hai 'ia, manga hai e Au o haka maahoga ai
ko te Tamana te noko haka to'o mai ia te Au.
37 *Ka te Tamana noko haka to'o mai ia te Au,
ko Ia noko 'atigongo ma'u ia te Au, ka koutou
e he'e haka gongo ki te ge'o o'ona ma te he'e
hiina'i ki ona noho,

---

* **5:33** 5.33 Jn 1.19-27; 3.27-30. * **5:37** 5.37 Mt 3.17; Mk 1.11; Lk 3.22.

38 ma te he'e pipiki e koutou ana gea 'anga
i outou uso, iteme'agaa koutou e he'e too kia te Ia
noko haka to'o mai e Ia.
39 Koutou manga haka ako gaoi i na
Kanukanu Tapu iteme'agaa e tegeu'a ake koutou
hai ke ga'u ai e koutou te ma'ugi noho goa, ka na
Kanukanu Tapu nei manga 'atigongo ia te Au.
40 Ka koutou e he'e mamaka ke boomai kia
te Au ka koutou ga'u 'ia ai te ma'ugi.
41 "Ko Au e he'e siahai ki na haka e'eha 'anga
e pegea,
42 kae na'a e Au ia te koutou. E he'e hai e koutou
te ma'ine o te 'Aitu i outou uso.
43 Ko Au noko a'u i te ingoa o Tamau, kae he'e
too koutou kia te Au. Ka nimaa go a'u he pegea
i te ingoa o'ona launatasi, ka too kinai koutou.
44 E hai koutou kohea na too kia te Au, i te
poi siahahai koutou ki na haka e'eha 'anga ia
te koutou soko, kae he'e hai lobo e koutou ke ga'u
te haka e'eha e a'u mai te 'Aitu e tasi.
45 "Kae noka tautou tegeu'a ake e hai kau go gea
haka makau ia te koutou i 'ago ia Tamau. Koutou
manga sano kia Moses, ka tenaa te pegea kago
gea haka makau ia te koutou.
46 Koutou poi too kia Moses, koutou kua too
ma'u kia te Au, iteme'agaa nia noko kanukanu eia
noko manga haka hegeu ia te Au.
47 Ka ia te koutou kua he'e too ki nia noko
kanukanu eia, 'ai e hai koutou kohea na too ki nia
e gea ai Au?"

6

Te gimanga noa taangata noko haangai e Jesus (Matthew 14.13-21; Mark 6.30-44; Luke 9.10-17)

1 Mugi na 'aso i na hai 'anga nei, kae hano a
Jesus ki tegaa pa'asi i te Gano i Galilee, (e mate te
Gano o Tiberias).
2 Ka noko tata'o ai te hu'ai tu'uganga,
i te na hiina'i kigatou ki na hai 'anga
haka gege ma'ugi noko hai e Ia ki na pegea
masasaki.
3 Ka noko haka neke a Jesus ki te ogo o
noho 'aki ai kigatou ma ona pegea haka ako.
4 Ka noko hitaiaki te 'aso o te Haka tahinga o te
Passover a na Jew.

5 Nimaa keu ake a Jesus o kite atu e Ia te hu'ai
tu'uganga e boomai kia te Ia, ma te haka anu kia
Philip o hai atu, "Kitatou ka tau'i utunga i hea ke
haangai ai te hu'ai tu'uganga nei?"
6 Ko Jesus noko manga konei na haka anu kia
Philip ke hai lobo ia te Ia. Ka na 'oti i te na'a e Ia
nia e hai ke hai.
7 Ka noko haka tau a Philip kia te Ia o hai atu,
"He'e po te gua gau mane siliva koi he'e 'aonga
ma'u te tau'i ai ni bred ke taki hai mi'i momo ai
te 'apitanga nei ke kai!"

8 Ka tegaa i ona pegea haka ako e ingoa ko
Andrew, te taina o Simon Peter, noko hai atu,
9 "E iai te mi'i tangata i te kunga nei e hai tena
toka gima mi'i bred, ma te toka gua mi'i kaui. Ka
hai ke kohea na 'aonga ki te hu'ai tu'uganga nei?"

10 Ka noko hai atu kinai a Jesus, "Hai atu ki te
'apitanga ke noho 'aki." Te kungaa noko tango

e te mutie ma te noho 'aki ai te 'apitanga. Ko kigatou noko gimanga noa taangata.
11 Ma te sa'u ake e Jesus na bred, o haka 'aue ai kia te 'Aitu, kae tuha atu ki te 'apitanga noko noho 'aki i te kungaa. Noko konei na hai ma'u e Ia gua kaui. Na ga'u ngatahi ai ko ba'i pegea o 'aonga ki nia noko siahai kinai kigatou.
12 Te gholoba na maakokona ai ko ba'i pegea, kae hai atu a Jesus ki ona pegea haka ako, "Haka putu atu na momo utunga e noho, noka te ti'aki ni me'a."
13 Ma te haka putu e kigatou na momo utunga noko noho i te toka gima mi'i bred noko kai e kigatou, o tape ai te tini tuma'a e gua kete.
14 Mugi i te hiina'i 'anga te 'apitanga ki te hai 'anga haka gege ma'ugi noko hai e Jesus nei, ma te hai ake a kigatou, "E maa'ogi to'a, tenei te Taauga noko hai ke a'u ki gago nei!"
15 Noko na'a e Jesus na pegea nei noko hai agatou paaunga ke hai e kigatou ia te Ia ke king, ka ko Ia na haka 'aatea ia te kigatou o hoki launatasi ki te ogo.

Ko Jesus noko sehu i te huka o te tai (Matthew 14.22-33; Mark 6.45-52)

16 Nimaa magu mai te ahiahi, kae iho na pegea haka ako o Jesus ki te gano.
17 O sosopo ki te haka taupapa o 'ui o giu ki Capernaum i tegaa pa'asi i te gano. Te gholoba na pongia ai, ka ko Jesus noko manga koi he'e a'u kia te kigatou.
18 Ma te hetae te hu'ai huukenga kia te kigatou o 'atua to'a ma'u ai te gano.

19 Te gholoba noko a'ago ai tegatou baka o mi'i
mama'o (noko togu poe togu ma te toe mael), kae
hiina'i kigatou kia Jesus noko manga a'u i te huka
o te tai o hitaiaki mai ki te baka, ma te matataku
toto'a kigatou.
20 Ma te hai ake a Jesus kia te kigatou, “Noka
tautou matataku, na'e ko Au!”
21 Ma te haa sopo e kigatou ia Jesus ki te baka,
kae ghali o hetae kigatou ki te kunga noko boo
kinai.

Na pegea noko sasaga ia Jesus

22 Nimaa i tegaa tasi 'ao, te 'apitanga noko
manga koi noho 'aki i tegaa pa'asi o te gano. Noko
na'a e kigatou e tasi baka noko manga i te kungaa.
Noko na'a ma'u e kigatou ko Jesus noko he'e
tata'o i ona pegea haka ako, ka ko kigatou noko
manga boo soko.
23 Ka noko sahe mai na baka mai Tiberias, o tau
haka hitaiaki ki te kunga noko kai ai te 'apitanga
i na bred noko haka 'aue ai te Hakahua.
24 Te gholoba na hiina'i iho ai te 'apitanga ko
Jesus ma ona pegea haka ako e he'e kitea i te
kungaa, ko kigatou manga sosopo ki na baka o
boo ki Capernaum ke sasaga ia Jesus.

Ko Jesus te utunga o te ma'ugi

25 Te 'aso na hiina'i ai kigatou kia Jesus i tegaa
pa'asi i te gano, ko kigatou noko haka anu 'aki
kinai o hai atu, “Ako, tehea te 'aso noko
hetae mai ai Koe ki tenei?”
26 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, “Ko Au
e gea maa'ogi kia te koutou: Koutou e he'e sasaga
ia te Au i te hiina'i 'anga koutou ki na hekau

haka gege ma'ugi noko hai e Au, ka koutou manga
sasaga ia te Au i te kai 'anga i na utunga o
makokona.
27 Noka tautou hai hekau ki na utunga e na'a
te masogo, ka manga hai hekau atu ki na utunga
o te ma'ugi noho goa. Te ma'ugi kago haiga'a e te
Hosa o Pegea kia te koutou, iteme'agaa ko te 'Aitu
te Tamana, na tuku kinai e Ia tona haka 'igonga
o haka maa'ogi ai ia te Ia."

28 Ko kigatou noko haka anu kia Jesus o hai atu,
"Niaa hai kimatou hai 'ia ka ke hai ai e kimatou
na hekau a te 'Aitu?"
29 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, "Tenei te
hekau a te 'Aitu: Koutou e hai ke too kia te Ia noko
haka to'o mai e te 'Aitu."
30 Ma te haka tau a kigatou kia te Ia o hai atu,
"Tehea te hai 'anga haka gege ma'ugi ka hai e Koe
kimatou hiina'i kinai o too ai kia te Koe? Niaa gaa
ka hai e Koe?
31 *'Otatou tupuna noko kai e kigatou na
utunga noko mate na 'mana' i te tugatea. Kogaa
o na noho te noko hai ake ai na Kanukanu Tapu:
'Noko haiga'a e Ia agatou utunga mai te gangi o
kai.' "
32 Hai atu ma'u a Jesus, "Ko Au e gea maa'ogi kia
te koutou: He'e ko Moses te noko haiga'a e ia kia
te koutou te utunga mai te gangi, ka ko Tamau te
noko haiga'a e Ia kia te koutou te utunga maa'ogi
mai te gangi, 33 iteme'agaa te utunga a te 'Aitu te
kua hinaiho mai te gangi o haiga'a e Ia te ma'ugi
ki gago nei."

---

* **6:31** 6.31 Ex 16.4,15; Ps 78.24.

34 Ma te hai atu kigatou kia te Ia, “Hakahua,
noko haiga'a haka hanohano mai te utunga nei
kia te kimatou.”
35 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Tenei Au
te utunga o te ma'ugi. Koai e a'u kia te Au, koia
kago he'e 'aonga te ongea. Koai ma'u e too kia
te Au, koia kago he'e sia binu.
36 Ka ko Au e hai atu kia te koutou, koutou kua
hiina'i kia te Au, ka manga koi he'e too kia te Au.
37 Ko ba'i pegea e haiga'a e te Tamana kia te Au,
kago boomai kia te Au, ka ko ba'i pegea kago
boomai kia te Au, kago he'e 'aonga te pagepage
e Au.
38 Iteme'agaa ko Au noko he'e hinaiho mai
te gangi ke hai ma'aku ni paaunga, ka Ko Au
noko hinaiho ke hai na paaunga a 'Ana noko
haka to'o mai ia te Au.
39 Tenei te haka paaunga a 'Ana noko
haka to'o mai ia te Au, kau go noka te ti'aki 'ia
he launatasi i na pegea na 'oti i te haiga'a e Ia kia
te Au, ka ke go baa 'aga ia te kigatou ke maa'ugi
i te 'ao taha'aki.
40 Ka tenei te siahai a Tamau ki ba'i pegea
e hiina'i ki te Hosa o too kia te Ia: Kago hai
e kigatou te ma'ugi noho goa. E hai kau go
baa 'aga ia te kigatou ke maa'ugi i te 'ao taha'aki.”

41 Ka na Jew noko haka tu'u tegatou
he nguunguu 'aki ia te Ia, i te hai ake 'anga ko Ia
te utunga noko hinaiho mai te gangi.
42 Noko konei agatou to'o ma'u, “ 'Ai he'e tenei
a Jesus te hosa o Joseph? E na'a e kitatou ia te
tamana ma te tinana, ka 'eaa e hai ake ai ko Ia
noko hinaiho mai te gangi?”

43 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia
te kigatou, “ 'Oti iho tautou he nguunguu 'aki!
44 Ka he'e kitea he pegea 'aonga te a'u kia
te Au, naakupu ki te tuku e te Tamana noko
haka to'o mai ia te Au te tuku e Ia. Kae hai kau go
baa 'aga 'ia ia te ia i te 'ao taha'aki.
45 *Noko kanukanu mai i na taauga,
‘Ko kigatou ngatahi e hai ke go ako e te 'Aitu.’
Ko ba'i pegea e haka gongo ki te Tamana o
haka ako ai, kago boomai kia te Au.
46 E si'ai he pegea ina kia te Tamana, ka manga
ko Ia e a'u mai ia te 'Aitu te ina kia te Tamana.
47 Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Koai e too
kinai kago ga'u eia te ma'ugi noho goa.
48 “Ko Au te utunga o te ma'ugi.
49 'Outou tupuna noko kai e kigatou i te tugatea
na utunga mai te gangi, te ‘mana’, ka ko kigatou
na mamate.
50 Ka tenei te utunga e hinaiho mai te gangi. Te
utunga nei nimaa go kai e he pegea, koia kago
he'e mate.
51 Ko Au te utunga o te ma'ugi noko hinaiho mai
te gangi. Te pegea nimaa kai i te utunga nei, e hai
ke ma'ugi goa. Te utunga nei toku tino, e haiga'a
e Au, ke maa'ugi ai na pegea i gago nei.”
52 Ka na Jew na haka bagebage 'aki soko o
hai ake, “E hai ke kohea na haiga'a e te tangata
nei te tino kitatou kai 'ia?”
53 Ka noko haka tau a Jesus o hai atu kia
te kigatou, “Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou:
Koutou nimaa he'e kai i te tino o te Hosa o Pegea

* **6:45** 6.45 Is 54.13.

ma te he'e bibinu i te toto o 'Ona, koutou e he'e
tau ma'ugi ia te koutou.
54 Ka koai e kai i toku tino ma te binu i toku toto
e ga'u eia te ma'ugi noho goa. Kae e hai kau go
haka ma'ugi 'ia i te 'ao taha'aki.
55 Iteme'agaa toku tino te utunga maa'ogi, toku
toto te bai binu maa'ogi.
56 Koai e kai i toku tino ma te binu i toku
toto, koia e noho haka pata kia te Au, kae noho
haka pata Au kia te ia.
57 Ko Tamau noko haka to'o mai ia te Au te hai
e Ia te ma'ugi, ka ko Au e hai e Au te ma'ugi i te
ghaghi ia te Ia. Kae konei na noho ma'u, koai
e kai i toku tino kago hai eia te ma'ugi i te ghaghi
ia te Au.
58 Tenei te utunga noko hinaiho mai te gangi,
he'e noho pe na utunga noko kai ai outou tupuna
o mamate, ka koai e kai i te utunga nei e hai ke go
ma'ugi goa."
59 Ko Jesus noko gea i na hai 'anga nei i tena
ako 'anga, i te Hage hai paaunga i Capernaum.

Na haka hegeunga o te ma'ugi noho goa

60 Noko 'api ona pegea haka ako noko
haka gongo ki ana akonga ma te hai ake, "Na
akonga nei e hu'ai haingata'a, 'ai koai e 'aonga te
haka gongo kinai?"
61 Noko na'a e Jesus nia noko manga
he nguunguu 'aki ai ona pegea haka ako, ma te
hai atu kinai, "'Ai na hai 'anga nei e hai songo ia
te koutou?
62 Koutou kago aa ma kaa hiina'i ki te Hosa o
Pegea e haka neke hoki ki te kunga noko mataa
noho ai?

63 Te Spirit Tapu te haiga'a te ma'ugi, ka te tino
he'e tau hai 'anga. Ka na kupu noko gea ai Au kia
te koutou, na kupu a te Spirit e hai ai te ma'ugi.
64 Kae iai na pegea ia te koutou koi he'e too
kinai."
Na goa te na'a e Jesus i te haka tu'u sanga, koai
te he'e too kinai ma te pegea e hai ke go haka soko
ia te Ia.
65 Ma te hai atu ma'u, "Tenei te hai 'anga na
hai atu ai Au: E he'e 'aonga he pegea te manga
muna o a'u kia te Au ka naakupu ki te tuku e te
Tamana ia te ia ke a'u."
66 Haka tu'u i te 'aso na, noko 'eha pegea i
ona pegea haka ako na he keu 'aki giu o he'e
he tata'o 'aki ia te Ia.
67 Ma te hai atu a Jesus ki tena katoa tuma'a
e gua pegea haka ako, " 'Ai koutou e he'e siahahai
koutou boo ma'u?"
68 *Ma te haka tau a Simon Peter o hai atu kia
Jesus, "Hakahua, koai te hai kimatou boo kinai?
Ka tenaa Koe e hai na haka hegeunga e haiga'a te
ma'ugi noho goa.
69 Ko kimatou kua 'oti i te too kinai ma te na'a
e kimatou tenaa Koe te tangata e a'u mai a te
'Aitu."
70 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, "Te katoa
tuma'a e gua o 'outou noko hakapupugu e Au, ka
e iai te launatasi ia te koutou te 'atua!"
71 (Ko Ia noko manga gea kia Judas, te hosa
o Simon Iscariot, iteme'agaa masi'igoa koia te
launatasi i ona pegea haka ako, kae hai ke go
haka soko ia te Ia.)

---

* **6:68** 6.68 Mt 16.16; Mk 8.29; Lk 9.20.

7

Ko Jesus noko hano kite Haka tahinga a Jew

1 Nimaa sigi i te hai 'anga nei, ko Jesus noko
manga sehu i Galilee, ke noho mama'o i Judea
iteme'agaa na Jew i te kungaa noko manga sasaga
ia te Ia kigatou taa 'ia.
2 *Ka te 'aso na hitaiaki ai te Haka tahinga a na
Jew ki na Tabanakal,
3 te 'api taangata o Jesus noko hai atu kia
te Ia, “Hinatu i te manaha nei ki Judea, ka ke go
hiina'i ai ou pegea haka ako ki ni taganga hai
e Koe.
4 E si'ai he pegea siahai ke hai hekau
haka 'agi'agi ke hai hekau huu, ka ko Koe manga
hai e Koe na taganga nei, haka 'agi atu ia te Koe
ki ba'i pegea i gago nei.”
5 He'e po ko tena 'api taangata noko he'e too
ma'u kia te Ia.
6 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Te 'aso
kau hano ai koi he'e a'u. Ka ko ba'i 'aso manga
'aonga kia te koutou.
7 Na pegea o gago nei, e he'e gotoa'a kia
te koutou, kae gotoa'a kia te Au, iteme'agaa
e haka 'agi e Au agatou hekau e maase'i.
8 Koutou boo atu ki te haka tahinga. 'Ai ko Au
ka he'e hano kinai, iteme'agaa te 'aso taugaoi kia
te Au ma koi he'e hetae mai.”
9 Ko Jesus na konei ana gea, ka manga noho
i Galilee.
10 Nimaa boo tena 'api taangata ki te
Haka tahinga, ma te hano ma'u a Jesus. Ka

---

* **7:2** 7.2 Lev 23.34; Deut 16.13.

noko he'e hano haka 'agi'agi, ka manga hano huu.
11 Na hu'ai pegea o Jew noko ma sasaga e kigatou ia te Ia i te Haka tahinga o manga haka anuanu 'aki, “Tehea te pegea nei?”
12 Ka te 'apitanga noko manga hegeu huu ia Jesus, o hai ake kogaa, “Ko Ia te tangata gaoi.”
Kae hai ake kogaa, “Si'ai, ko Ia e goi ki te 'apitanga.”
13 Ka noko si'ai he pegea gea haka 'agi'agi i he hai 'anga ia Jesus, iteme'agaa ko kigatou noko matataku ki na Jew.

Ko Jesus noko ako i te Haka tahinga

14 Nimaa ngatahinga te Haka tahinga, ko Jesus na hano ki te Hage Tapu o haka tu'u ako te 'apitanga.
15 Na Jew noko he gege ma'ugi 'aki o hai ake, “E kohea na ga'u e te tangata nei na naa 'anga nei, ka ko Ia te noko he'e haka ako ai?”
16 Ma te haka tau atu a Jesus, “Aku akonga nei, e he'e aku hai 'anga, kae a'u mai ia te Ia noko haka to'o mai ia te Au.
17 Koai e maangao ke hai eia na hai 'anga e siahai kinai a te 'Aitu, kago na'a eia po aku akonga nei e a'u mai a te 'Aitu, po ko Au manga gea i aku paaunga.
18 Te pegea nimaa manga gea ia te ia, e hai ke manga haka 'eha'eha ia te ia launatasi. Ka te pegea nimaa hai hekau ke haka 'eha'eha ia te Ia noko haka to'o mai ia te Ia, ko Ia te tangata maa'ogi, e he'e tau hai 'anga ke goi ai.
19 'Ai ko Moses noko he'e haiga'a eia na tagangonga kia te koutou? Kae si'ai he launatasi ia

te koutou ke maangao ki na tagangonga. Ka 'eaa
e hai lobo ai e koutou ke taa ia te Au?”
20 Ma te hai atu te 'apitanga, “Ko Koe te pegea
uguhia! Koai e hai lobo ke taa ia te Koe?”
21 Ma te haka tau atu a Jesus, “Noko hai e Au
te launatasi taganga, ma te he gege ma'ugi 'aki ai
koutou.
22 *Ka koutou noko kaunaki e Moses ke
kuga outou hosa, e he'e ko Moses, ka noko
haka tu'u mai i otatou tupuna. Ka koutou ma'u
manga kuga na tama giki i te 'Ao Oki oki.
23 *Ka nimaa kuga he tama 'iti'iti i te 'Ao Oki oki,
ka ke noka te hai songo ai te tagangonga a Moses,
'eaa a koutou e he 'ika'ika 'aki ai kia te Au, i te
haka ma'ugi 'anga e Au te pegea o soihua i te 'Ao
Oki oki?
24 Noka te haka aba na hai 'anga i na
noho mai 'anga, kae haka aba atu na hai 'anga
i ona maa'ogi 'anga.”

Ko Jesus te 'Agiki Taga'ia?

25 Noko iai na pegea i Jerusalem noko hai ake,
“'Ai he'e tenei te tangata e hai lobo kigatou
taa 'ia?
26 Tenei Ia te manga gea haka 'agi'agi nei, ka ko
kigatou e he'e gegea kia te Ia. 'Ai na hakahua kua
na'a gaoi e kigatou ko Ia te 'Agiki Taga'ia?
27 Kae na'a e kitatou te kunga e a'u ai te tangata
nei. Ka te 'Agiki Taga'ia nimaa go a'u, kago si'ai
he pegea na'a te kunga e a'u ai.”
28 Ka ko Jesus noko manga koi ako i te
Hage Tapu. Ko Ia noko ngege, o hai atu, “E na'a e

---

* **7:22** 7.22 a Lev 12.3; b Gen 17.10. * **7:23** 7.23 Jn 5.9.

koutou ia te Au, ma te na'a e koutou po ko Au e a'u
mai hea. Ko Au e he'e a'u i ma'aku ni hai 'anga,
ka ko Ia noko haka to'o mai ia te Au e maa'ogi, kae
he'e na'a e koutou ia te Ia.
29 Kae na'a e Au ia te Ia, iteme'agaa ko Au noko
a'u ia te Ia noko haka to'o mai ia te Au."

30 Ma te hai lobo kigatou he 'osohi kia Jesus, ka
na si'ai he pegea 'oso kia te Ia, iteme'agaa noko
ma koi he'e tatae te 'aso o'ona.
31 Ka noko 'eha pegea na too kia te Ia. Ko
kigatou noko hai ake, "'Ai nimaa go a'u te 'Agiki
Taga'ia, kago hai e Ia ni taganga o sigi i na
hai 'anga e hai e te tangata nei?"

32 Na Pharisee na haka gongo ki te 'apitanga
noko manga hegeu kia Jesus, ma te haka to'o ena
hakahua o na priest ma na Pharisee na ge'o sanga
o te Hage Tapu, ke he 'osohi kia te Ia.

33 Ma te hai atu a Jesus, "Ko Au manga
haka pata kia te koutou i te mi'i gholoba, kae hai
kau go hoki kia te Ia noko haka to'o mai ia te Au.
34 Koutou kago sasaga ia te Au, ka kago he'e
kite e koutou ia te Au, iteme'agaa te kunga go
hano kinai Au, kago he'e 'aonga te boo ange kinai
koutou."

35 Ma te hai ake na hakahua o na Jew, "Kohea
te hai ke go hano kinai te tangata nei, ke go he'e
kite ai e kitatou ia te Ia? Ko Ia e hai ke hano
ki na kunga noho 'aki ai otatou pegea ki na pegea
o Greece, ke ako ai e Ia na pegea o Greece?
36 Niaa te kua haka gaataki e Ia i tena
hai mai 'anga, 'Koutou kago sasaga ia te Au,
ka kago he'e kite e koutou ia te Au, iteme'agaa

te kunga go hano kinai Au, kago he'e 'aonga te
boo ange kinai koutou?' "
37 *Nimaa i te 'ao taha'aki o te haka tahinga,
tenaa te hu'ai 'ao o te Haka tahinga, ko Jesus noko
tu'u o hai atu i tona hu'ai ge'o, "Nimaa iai he
pegea sia binu, tuku ia te ia ke a'u kia te Au o
binu.
38 *E hai ake na Kanukanu Tapu: 'Koai e too
kia te Au te pupuke 'anga te bai o te ma'ugi
e mimigo iho i te uso o'ona.' "
39 Tena gea 'anga nei noko haka gaataki e Ia
te Spirit Tapu. Nimaa iai ni pegea kua too
kia te Ia, e hai kigatou go mani ga'u 'ia. Ka na
'aso na, te Spirit Tapu manga koi he'e haiga'a mai,
iteme'agaa ko Jesus manga koi he'e hoki ki tona
mamagunga i te gangi.
40 Te 'apitanga na haka gongo ki tena gea 'anga
nei, o hai ake kogaa ia te kigatou, "E maa'ogi te
tangata nei te taauga."
41 Ka noko hai atu kogaa, "Ko Ia te 'Agiki
Taga'ia."
Ka kogaa pegea noko manga hai atu, "Te 'Agiki
Taga'ia ka he'e a'u i Galilee!
42 *'Ai na Kanukanu Tapu noko he'e hai ake:
Te 'Agiki Taga'ia e hai ke go a'u i te hanohano o
David, ma te a'u i Bethlehem, te manaha noko
kakai ai a David?"
43 Tenei te hai 'anga na tuhatuha ai te 'apitanga
i te ghaghi ia Jesus.
44 Noko iai na pegea siahahai ke he 'osohi kia
Jesus, ka na si'ai he pegea ke 'oso kia te Ia.

---

* **7:37** 7.37 Lev 23.36. * **7:38** 7.38 Ezek 47.1; Zech 14.8. * **7:42** 7.42 2 Sam 7.12; Mic 5.2.

Na hutiaki o na Jew noko he'e too kia Jesus

45 Ma te giu ake na ge'o sanga o te Hage Tapu
ki na hakahua o na Priest ma na Pharisee, ma te
haka anu na Pharisee kia te kigatou o hai atu,
"'Eaa e he'e kakabe mai ai e koutou ia te Ia?"
46 Ma te haka tau atu na ge'o sanga o te
Hage Tapu, "E si'ai he pegea konei na gea te
tangata nei."
47 Ma te haka anu atu na Pharisee, "'Ai koutou
kua tata'o ma'u ki ana goi 'anga?
48 E iai he launatasi i na hutiaki po he Parasi
kua too kia te Ia?
49 Si'ai, manga na pegea he'e na'a e kigatou na
tagangonga. Ko kigatou kago kagohia."
50 *Ko Nicodemus, na hano kia Jesus i te
poo, koia ma'u te launatasi o na Pharisee, noko
haka anu atu kia te kigatou,
51 "'Ai atatou tagangonga manga mu'a te
haka pau pegea ke mate, he'e mataa haka gongo
kia te ia, ke na'a po nia te hai eia?"
52 Ko kigatou na haka tau o hai atu kinai, "'Ai
ko koe ma'u te pegea mai Galilee? Haka sahe atu
na Kanukanu Tapu o na'a ai e koe, e si'ai he
taauga ke a'u mai Galilee."
53 [Ko kigatou na maseu o taki boo ki ogatou
hage.

8

Te hahine hai matu'a maasoko

1 Ka ko Jesus noko hano ki te Ogo i Olives.
2 Nimaa i te mahoata, ko Jesus na sopo hoki ake
ki te Hage Tapu. Noko 'eha pegea haka putu mai

* **7:50** 7.50 Jn 3.1,2.

o mugheghi ia te Ia, ma te noho a Jesus o ako ia
te kigatou.
3 Ka na ako o na tagangonga ma na Pharisee
noko kakabe ake e kigatou te hahine hai matu'a
maasoko. Noko tuku e kigatou te hahine o tu'u
'ago i te 'apitanga,
4 kae hai atu kia Jesus, “Ako, te hahine nei te
pegea e hai matu'a, kae kite 'ia manga maasoko.
5 *Ka ko Moses noko tuku eia i na tagangonga
kimatou noko taa hatu 'ia na haahine konei na
noho, ka tehea kinai ta'au gea 'anga?”
6 Ko kigatou noko konei na gegea kia Jesus, i te
noko haka anuanu pake kigatou haka makau 'ia
ia te Ia i ma'ana he gea 'anga.
Ka ko Jesus noko manga punou o kanukanu
ki te kege i te maninia gima.
7 Ko kigatou na pau o haka anuanu 'aki kia
te Ia, ma te keu ake a Jesus o hai atu kia te kigatou,
“Nimaa iai he pegea ia te koutou e he'e tau
'oosongo, tenaa ia e hai ke mataa tupe eia he hatu
ki te hahine na.”
8 Kae punou hoki o kanukanu ki te kege.
9 Te gholoba na haka gongo kinai kigatou, ko
kigatou na boo taki tasi ki haho, noko mataa boo
na maatu'a. Na boo aano manga toe launatasi
a Jesus ma te hahine noko manga koi tu'u i te
kungaa.
10 Ma te keu ake a Jesus ki te hahine o hai atu,
“Ta'ahine, kohea a kigatou? 'Ai e he'e tau pegea
haka pau ia te koe ke mate?”
11 Ma te haka tau atu te hahine, “Oo Hakahua,
he'e tau pegea.”

---

* **8:5** 8.5 Lev 20.10; Deut 22.22-24.

Ma te hai atu a Jesus, “Ka he'e haka pau ma'u e Au ia te koe ke mate, hinatu, kae noka te 'oosongo hoki.”]

Ko Jesus te maagama o te kege nei

12 *Ko Jesus noko gea hoki kia te kigatou, o hai atu, “Ko Au te maagama ki te kege nei, koai e tata'o tu'a ia te Au kago he'e sehu i te poo'uginga, kae hai ke go ga'u eia te maagama o te ma'ugi.”

13 *Na Pharisee noko hai atu kia Jesus, “E noho mai ko Koe manga gea kia te Koe, ka 'au 'atigongo 'anga na e he'e maa'ogi.”

14 Ma te haka tau atu a Jesus, “Masi'igoa ko Au manga gea kia te Au, ka 'aku gea 'anga nei e maa'ogi, iteme'agaa e na'a e Au te kunga noko a'u ai Au, ma te kunga e hai kau go hano kinai, kae he'e na'a ma'u e koutou po ko Au noko a'u mai hea, o he'e na'a ma'u e koutou po ko Au go hano ki hea.

15 Koutou manga haka aba i na noho o pegea, ka ko Au e he'e haka aba e Au he pegea.

16 Ka ko Au poi hai haka aba, aku paaunga e maa'ogi, iteme'agaa ko Au he'e launatasi, ka ko Au manga haka pata kinai a Tamau noko haka to'o mai ia te Au.

17 *Na 'oti i te kanukanu ki autou tagangonga: Te 'atigongo o te toka gua pegea e maa'ogi.

18 Ko Au manga 'atigongo ia te Au. Ka tegaa tasi e 'atigongo ma'u ia te Au: Ko Tamau noko haka to'o mai ia te Au.”

---

* **8:12** 8.12 Mt 5.14; Jn 9.5. * **8:13** 8.13 Jn 5.31. * **8:17** 8.17 Deut 19.15.

19 Ma te haka anu kigatou kia te Ia o hai atu,
“Tehea tou Tamana?”
Ma te haka tau atu kinai a Jesus, “E he'e na'a
e koutou ia te Au ma Tamau, ka poi na'a e koutou
ia te Au, kua na'a ma'u e koutou ia Tamau.”
20 Ko Jesus noko gea i na hai 'anga nei i te
gholoba noko manga ako ai i te Hage Tapu, o pata
i na me'a tuku ga'a tausu'u, ka noko si'ai he pegea
'oso kia te Ia, iteme'agaa noko ma koi he'e tatae
te 'aso o 'Ona.

Ko Jesus te 'Agiki Taga'ia

21 Ma te gea hoki ma'u a Jesus kia te kigatou,
“Ko Au e hai kau hano. Koutou kago noko
sasaga ia te Au, ka koutou kago mamate ki outou
'oosongo. Kohea e hano kinai Au, koutou kago
he'e 'aonga te boo ange kinai.”
22 Te gea 'anga a Jesus nei na hai ake ai na Jew,
“Ko Ia gaa ka taa ia te Ia? Tena te hai 'anga
e hai mai ai, ‘Te kunga e hano kinai Au kago he'e
'aonga te boo ange kinai koutou’?”
23 Haka tau atu kinai a Jesus, “Koutou na pegea
o gago nei, ka ko Au te pegea mai 'agunga.
Koutou na pegea o te kege nei, ka ko Au he'e te
pegea o te kege nei.
24 Ko Au kua hai atu kia te koutou, koutou
kago mamate ki outou 'oosongo. I te poi he'e
too koutou ko AU ko AU, koutou kago mamate
ki outou 'oosongo.”
25 Ko kigatou noko haka anu atu, “'Ai ko Koe
koai?”
Ma te haka tau atu a Jesus, “Manga noho pe nia
kua gea goa kinai Au.

26 Ko Au e 'eha hai 'anga kau gea ai ma te
haka aba ai ia te koutou, ka ko Ia noko
haka to'o mai ia te Au, ko Ia e maa'ogi. E hai kau
manga gea kia pegea i nia noko haka gongo ai Au
kia te Ia."
27 Noko he'e na'a e kigatou ko Jesus noko
manga gea kia te kigatou ia te Tamana.
28 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Te
'aso kago taa ai e koutou te Hosa o Pegea ki te
kros, tena te 'aso kago na'a ai e koutou ko AU
ko AU, ma te na'a ma'u ai e koutou ko Au he'e
hai paaunga launatasi, ka ko Au manga gea kia
pegea i nia noko ako e Tamau kia te Au.
29 Ko Ia noko haka to'o mai ia te Au manga
haka pata kia te Au. E he'e tuku e Ia ia te Au kau
launatasi, iteme'agaa ko ba'i 'aso manga hai e Au
nia e magaohie ai."
30 Noko 'eha pegea na too kia te Ia i tena konei
na gea 'anga.

Na makupuna o Abraham

31 Ko Jesus noko gea ki na Jew na too kia te Ia o
hai atu, "Koutou nimaa pipiki ki te akonga a 'Aku,
koutou na pegea haka ako maa'ogi o 'Oku.
32 Ma te hai ke go na'a e koutou te maa'ogi,
ma te maa'ogi e hai ke go haka tausu'u ia
te koutou."
33 *Ko kigatou noko haka tau kia Jesus o hai atu,
"Ko kimatou te hanohano o Abraham, ko kima-
tou he'e tino akina, kae kohea na gaataki e Koe,
te hai mai ke haka tausu'u ia te kimatou?"

---

* **8:33** 8.33 Mt 3.9; Lk 3.8.

34 Ma te haka tau atu a Jesus, “Ko Au e gea
maa'ogi kia te koutou: Ko ba'i pegea hai 'oosongo
manga tino ai na 'oosongo.
35 Te pegea tino akina e he'e pau o haka pata
ki te pegea ma tena haanau, ka manga te hosa te
pau o haka pata kinai.
36 Ka nimaa hai e te Hosa ia te koutou o tausu'u,
koutou ka pau o tausu'u maa'ogi.
37 E na'a e Au koutou te hanohano o Abra-
ham, ka manga hai lobo koutou ke taa ia te Au,
iteme'agaa koutou e he'e tata'o ki aku akonga.
38 Ko Au manga gea kia te koutou i nia noko
haka 'agi e Tamau kia te Au, ka manga hai
e koutou nia noko haka gongo ai koutou ki outou
tupuna.”
39 Ma te haka tau kigatou o hai atu, “Ko Abra-
ham tematou tupuna.”
Ma te hai atu a Jesus, “Koutou nimaa na
makupuna o Abraham, hai atu na hekau noko
hai e Abraham.
40 Ka koutou e hai lobo ke taa ia te Au
manga 'atigongo kia te koutou i te maa'ogi noko
haka gongo ai Au kia te 'Aitu. Ko Abraham noko
he'e hai eia na hai 'anga konei na noho.
41 Koutou manga hai e koutou nia noko hai e
outou tamana.”
Ko kigatou noko haka tau he 'ika'ika 'aki o
hai atu, “Ko kimatou he'e na tama giki ma'a ni
pegea maasoko, ka ko kimatou e hai tematou
Tamana e tasi ko te 'Aitu.”
42 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Ko te
'Aitu poi te Tamana o 'outou, koutou ma maa'ine
kia te Au, iteme'agaa ko Au noko a'u mai a te
'Aitu, tenei Au. Ko Au noko he'e a'u i ma'aku ni

haka gaatanga, ka ko Au noko haka to'o mai e te
'Aitu.
43 Tehea te hai 'anga e he'e na'a ai e koutou nia
e gea ai Au? E he'e na'a e koutou, iteme'agaa
koutou e he'e haka gongo ki aku haka hegeunga.
44 Koutou te haanau a te tamana o'outou ia
Satan, manga siahai koutou ke hai na haka siahai
a te tamana o'outou. Koia te 'atua taa pegea noko
haka tu'u mai i te haka tu'u sanga o na henua.
Koia e he'e pipiki nia e maa'ogi, iteme'agaa te
maa'ogi e he'e noho i goto ia te ia. Ona 'aso goi ai,
manga gea i te huhuta o'ona, iteme'agaa koia te
'atua goi ma te tamana o na pegea gogoi.
45 Ka ko Au e gea kia te koutou i te maa'ogi,
tenei te hai 'anga e he'e too ai koutou kia te Au.
46 E iai he pegea ia te koutou e 'aonga te
haka 'agi eia ko Au e saga i he 'oosongo? Ka ko Au
nimaa 'atigongo i te maa'ogi kia te koutou, 'eaa
e he'e too ai koutou kia te Au?
47 Te pegea o te 'Aitu, e hai ke haka gongo
ki nia e gea ai a te 'Aitu, ka tenei te hai 'anga
e he'e haka gongo ai koutou kia te Au, iteme'agaa
koutou he'e na pegea o te 'Aitu."

Ko Jesus ma Abraham

48 Na Jew noko haka tau atu kia Jesus, "'Ai
e he'e maa'ogi tematou hai atu 'anga, ko Koe te
pegea mai Samaria, ko Koe e uguhia?"

49 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, "Ko Au
e he'e uguhia, ka ko Au manga haka e'eha e Au
ia Tamau, ka manga haka ma'u gago e koutou ia
te Au.

50 Ko Au e he'e sasaga mo'oku he mamagunga,
ka ko te 'Aitu te manga sasaga e Ia. E hai ma'u
ke go haka aba e Ia.
51 Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Nimaa iai
he pegea e pipiki aku haka hegeunga nei, ko Ia
kago he'e mate."

52 Na Jew noko hai hu'ai ge'o o hai atu kia Jesus,
"Te 'aso nei kua na'a e kimatou ko Koe e uguhia:
Ko Abraham na mate o konaa na noho ma'u na
taauga, ka ko Koe e hai mai, 'Nimaa iai he pegea
pipiki na haka hegeunga a 'Aku, koia kago he'e
mate.'
53 'Ai ko Koe e hu'ai hua'eha o sigi i tematou
tupuna a Abraham? Ka koia na mate o kogaa
ana noho ma'u na taauga. Kae tegeu'a ake Koe,
ko Koe koai?"

54 Ko Jesus noko haka tau atu, "Ko Au
poi manga haka e'eha e Au ia te Au, aku
haka e'eha 'anga e he'e tau hai 'anga. Ka ko
Tamau e hai ake koutou, ko Ia te 'Aitu o 'outou,
tenaa Ia manga haka e'eha ia te Au.
55 Masi'igoa e he'e na'a e koutou ia te Ia, kae
na'a e Au ia te 'Aitu. Ka nimaa hai atu Au, e he'e
na'a e Au ia te Ia, ko Au ka goi ai o noho pe
koutou. Kae na'a e Au ia te Ia, ma te pipiki e Au
ana haka hegeunga.
56 Ko te tupuna o 'outou ia Abraham noko siasia
i tena maanatu ke ina ki toku 'aso, ka na ina kinai
ma te magaohie ai."

57 Ma te hai atu na Jew kia Jesus, "Ko Koe koi
he'e gimanga hugu ou ghapu, 'ai ko Koe noko ina
kia Abraham?"

58 Ma te haka tau atu a Jesus, “Ko Au e gea
maa'ogi kia te koutou: Na 'aso noko manga koi
he'e haka haa ai a Abraham, ko AU.”
59 Ma te sa'u ake e kigatou na hatu ke taa hatu ai
ia te Ia, ma te haka ngigo a Jesus o hano 'aatea i te
Hage Tapu.

9

Ko Jesus na hai e Ia te tangata kibi o ina

1 Ko Jesus noko manga sehu, ma te ina
ki te tangata kibi, noko haka tu'u mai i tena
haka haa 'anga.
2 Na pegea haka ako o Jesus noko haka anu 'aki
kia te Ia o hai atu, “Ako, to'ai te 'oosongo i te tan-
gata nei ma o na hai maatu'a, te noko haka haa ai
te tangata nei o kibi?”
3 Ko Jesus noko hai atu, “E he'e na 'oosongo o te
tangata nei po o 'ona hai maatu'a, ka te hai 'anga
nei e hai ke haka 'agi ai na hekau a te 'Aitu i te
ma'ugi o'ona.
4 E hai kau hai 'ia na hekau a te 'Aitu noko
haka to'o mai ia te Au i na 'aso koi 'ao ai nei, na'e
nimaa go a'u te poo kago si'ai he pegea 'aonga te
hai hekau.
5 *Na 'aso koi noho ai Au i gago nei, ko Au te
maagama ki gago nei.”
6 Nimaa 'oti i te konei ana gea, kae nga'esu ki na
kege o natu aano maguu o hugu ai na mata o te
tangata.
7 Ma te hai atu kia te ia, “Hinatu o huhu'i
ou mata i te bai i Siloam.” (Te ingoa nei
e haka gaataki: Te Haka to'o). Ka te tangata

* **9:5** 9.5 Mt 5.14; Jn 8.12.

na hano o huhu'i na mata, nimaa hokimai kua
ina.
8 Ona pegea noko taha mai ma na pegea
noko ta'a hiina'i ki ana haka ene 'anga, noko
haka anuanu 'aki, “ 'Ai he'e tenei te tangata noko
ta'anga noho o manga haka ene?”
9 Noko iai na pegea noko hai ake, “Koia tenaa.”
Kae hai atu kogaa, “Si'ai, manga noho kia te ia.”
Ka koia noko hai atu, “E maa'ogi koau.”
10 Ma te haka anuanu a kigatou kia te ia o
hai atu, “Ka gua mata o 'ou e kohea na lugaluga?”
11 Koia noko haka tau atu, “Te tangata e mate
e kigatou ko Jesus, te natu e Ia na kege o hugu ai
oku mata, kae kaunaki e Ia kau hano o huhu'i
oku mata i te bai i Siloam. Nimaa hano au o
huhu'i, ma te ina ai au.”
12 Ko kigatou na haka anu atu, “Ka tehea te
tangata nei?”
Ma te hai atu ia, “E he'e na'a eau.”
13 Na kakabe e kigatou te tangata noko kibi
ki na Pharisee.
14 Ka te 'ao noko natu ai e Jesus na kege o
lugaluga ai e Ia na mata o te tangata kibi te 'Ao
Oki oki.
15 Tena te hai 'anga noko haka anuanu ma'u ai
na Pharisee ki te tangata noko kibi, po koia
e kohea na hai o ina, ma te haka tau ia kia
te kigatou o hai atu, “Noko hugu e Ia oku mata
i na kege kae huhu'i eau, ma te ina au.”
16 Kogaa i na Pharisee noko hai atu, “Te tangata
nei e he'e a'u mai a te 'Aitu, iteme'agaa e he'e
pipiki e Ia te 'Ao Oki oki.”

Ka kogaa noko haka anuanu atu, “Kae hai ke
kohea na hai ehe pegea 'oosongo na hai 'anga
haka ohokia nei?” Ma te tuhatuha ai kigatou.
17 Ma te haka anuanu giu na Pharisee ki te
tangata noko kibi o hai atu kinai, “E hai mai koe
kua lugaluga e Ia gu'ou mata o ina, ka tehea ta'au
gea 'anga kia te Ia?”
Ka koia na haka tau atu, “Ko Ia te taauga.”
18 Na hu'ai pegea o Jew noko manga koi he'e too
koia te pegea noko kibi ka kua ina, aano pogo 'aki
kigatou i na hai maatu'a o te tangata.
19 O haka anu 'aki atu kia te kigaaua, “Taugua
tama tenei? Tenei te tangata noko hai mai
kougua noko kibi i tena haka haa 'anga, kae ko-
hea na hai o ina i te 'aso nei?”
20 Ma te hai atu a ona hai maatu'a, “E na'a
e kimaaua koia temaaua tama noko kibi i tena
haka haa 'anga.
21 Kae kohea na hai o ina, ma te koai
kua lugaluga gua mata, e he'e na'a e kimaaua.
Haka anu atu kia te ia, na'e koia kua tauiku. Koia
manga 'aonga te gea ake ia te ia.”
22 Ko ona hai maatu'a noko konei agaaua gegea,
iteme'agaa ko kigaaua noko matataku ki na Jew,
i te na 'oti i te haka pau ena Jew, nimaa iai he
pegea 'atigongo ko Jesus te 'Agiki Taga'ia, koia
e hai ke go pagepage i te Hage hai paaunga.
23 Tenei te hai 'anga na hai atu ai a
ona hai maatu'a, “Koia kua tauiku manga
haka anu atu kia te ia.”
24 Ko kigatou na pogo aki giu i te tangata noko
kibi, o hai atu kinai, “Haka e'eha atu ia te 'Aitu.
E na'a e kitatou te tangata nei te pegea 'oosongo.”

25 Te tangata na haka tau atu, “E he'e na'a eau
pote pegea 'oosongo po si'ai, kae tasi hai 'anga
e na'a eau, koau noko kibi ka te 'aso nei koau kua
ina.”
26 Ma te haka anu atu kigatou kia te ia, “Niaa te
noko hai e Ia kia te koe? Noko kohea na lugaluga
e Ia gu'ou mata?”
27 Te tangata kibi na haka tau atu, “Kua
'atigongo ai au kia te koutou ka manga he'e
haka gongo kinai koutou, ka 'eaa e siahai koutou
ke haka gongo giu kinai? 'Ai koutou ma'u
e siahahai ke hai ai mo'ona ni pegea haka ako?”
28 Ma te huhu kigatou kia te ia, kae hai atu,
“Tenaa koe te pegea haka ako o te pegea nei, ka
ko kimatou na pegea haka ako o Moses.
29 E na'a e kimatou ko te 'Aitu noko gea kia
Moses, ka te pegea nei e he'e na'a e kimatou po
ko Ia e a'u mai hea.”
30 Te tangata noko kibi na haka tau kia
te kigatou o hai atu, “Te hai 'anga haka ohokia
tenei, e he'e na'a e koutou po ko Ia e a'u mai hea,
ka kua lugaluga e Ia gu'oku mata.
31 E na'a e kitatou ko te 'Aitu e he'e haka gongo
ki na pegea 'oosongo, ka ko Ia manga haka gongo
ki na pegea sogi maa'ogi kia te Ia, ma te hai nia
e siahai kinai a te 'Aitu.
32 Haka tu'u mai i gaa 'aso, e si'ai he pegea
ngutua ke luga eia ni mata mo'o he pegea kibi
haka tu'u mai i tena haka haa 'anga.
33 Te tangata nei poi he'e te pegea mai a te 'Aitu,
e he'e 'aonga te hai e Ia ni hai 'anga.”
34 Ko kigatou noko haka tau kia te ia o hai atu,
“Ko koe noko 'oosongo mai i tau haka haa 'anga!

'Ai e hai ke ako e koe ia te kimatou?!" Ma te tupe
e kigatou ia te ia ki haho.
35 Ko Jesus na gongo i te tupe 'anga e kigatou ia
te ia ki haho. Nimaa i te 'aso na sasa'o ai kia te ia,
ma te hai atu, "Ko koe e too ki te Hosa o Pegea?"
36 Te tangata noko kibi na haka anu atu kia
Jesus, "Hakahua, hogahoga mai, ka kau too kia
te Ia."
37 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, "Ko koe ma ina
kinai, ka tenei ma'u Au te manga gea kia te koe."
38 Ma te hai atu te tangata, "Hakahua, koau
e too kia te Koe." Kae toko tugi o sogi kia te Ia.
39 Ko Jesus na hai atu, "Ko Au noko a'u ki gago
nei ke hakaaba a pegea. Na pegea he'e hiina'i,
e hai ke go hiina'i. Ka na pegea manga hiina'i,
e hai ke go kikibi."
40 Noko iai na Pharisee noko noho 'aki
haka hitaiaki kia te Ia, na haka gongo ki te konei
ana gea 'anga, ma te haka anu atu, "'Eaa? 'Ai ko
kimatou ma'u e kikibi?"
41 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Koutou
poi kikibi, koutou e he'e saga i he 'oosongo, ka
kua hai mai koutou, 'Ko kimatou e he'e kikibi,'
tenaa te hai 'anga koutou manga koi noho toka ai
i outou 'oosongo."

10

Te pegea ge'o sipisipi gaoi

1 Ko Jesus noko hai atu, "Ko Au e gea maa'ogi
kia te koutou: Te pegea e he'e mene i te aga o te
'aa o na sipisipi, ka manga kake i te kunga 'aatea,
koia te pegea kaia'a ma te mou to'o.

2 Te tangata e mene ki goto i te agaa, tenaa ia te
pegea e ge'o ana sipisipi. 3 Te ge'o sanga o te 'aa
kago luga te aga ki te pegea ge'o sipisipi nei. Na
sipisipi kago haka gongo ki tena ge'o. Koia kago
ngege i na ingoa o ana sipisipi, ma te kakabe ia
te kigatou ki tu'a.
4 Te 'aso e kakabe ai ana sipisipi ki tu'a, koia
e mu'a ia te kigatou, ka ana sipisipi manga mugi
ia te ia, iteme'agaa e na'a e kigatou te ge'o o'ona.
5 Ko kigatou kago he'e tata'o i he pegea 'aatea,
kago he 'agiko ia te ia, iteme'agaa e he'e na'a
e kigatou te ge'o o te pegea 'aatea."
6 Ko Jesus noko gea kia te kigatou i te
haka gaataki nei, ka noko he'e na'a e kigatou nia
te hogahoga e Ia kia te kigatou.

Ko Jesus te pegea ge'o sipisipi gaoi

7 Tegaa te hai 'anga na gea hoki ai a Jesus kia
te kigatou, "Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou:
Ko Au te aga mo'ona sipisipi.
8 Ko ba'i pegea na mumu'a mai ia te Au, na
pegea kaia'a ma te mou toto'o. Ka na sipisipi noko
he'e haka gongo kia te kigatou.
9 Ko Au te aga. Koai e hano ki goto o agatu'u
ia te Au, kago ma'ugi. Koia kago noko a'u ki goto
ma te hano ki tu'a ke kite ma'ana ni utunga.
10 Na pegea kaia'a manga boomai ke kaia'a,
ma te taa pegea, ma te haka masogo, ka ko Au
noko a'u ke hai ai e kigatou te ma'ugi ma te
mou tokatokanga.
11 "Ko Au te pegea ge'o sipisipi gaoi. Tegaa te
pegea e ge'o sipisipi gaoi, te maangao ke haiga'a
te ma'ugi ki na sipisipi.

12 Ka te pegea e tau'i 'ia, e he'e tenaa te pegea
e hai ana sipisipi. Koia nimaa go ina ki he
manu totogo hai maka e a'u, kago ti'aki eia na
sipisipi kae tege. Ma te kakahi 'anga te manu
totogo hai maka ki na sipisipi o hai o masoko te
maseuseu.
13 Te tangata e tege, iteme'agaa koia te pegea
manga tau'i 'ia, kae he'e 'agoha i na sipisipi.
14 *"Ko Au te pegea ge'o sipisipi gaoi. E na'a
e Au aku sipisipi, kae na'a e aku sipisipi ia te Au.
15 Manga konei na noho ma'u a Tamau e na'a
e Ia ia te Au, kae na'a e Au ia te Ia, ma te maangao
Au ke haiga'a toku ma'ugi ki na sipisipi.
16 E hai ma'u kogaa aku sipisipi, manga koi
he'e i te tu'u sipisipi nei, kae hai ma'u kau go
kakabe mai 'ia. Ko kigatou ma'u e hai ke go
haka gongo ki toku ge'o, ke hai ai he tu'uganga
e tasi, ma te pegea ge'o sipisipi e tasi.
17 Tenei te hai 'anga e ma'ine ai a Tamau kia
te Au, ia te Au e maangao o haiga'a toku ma'ugi
ka kau go ga'u haka hoki 'ia.
18 E si'ai he pegea ke go sa'u 'aatea eia ia te Au,
ka manga haiga'a e Au i aku paaunga. Ko Au e hai
taganga te haiga'a e Au, ma te hai taganga te sa'u
haka hoki e Au. Na hai 'anga nei noko hai mai a
Tamau kau hai 'ia."
19 Tena gea 'anga nei, na tuhatuha giu ai na Jew.
20 Noko 'api ia te kigatou noko hai ake, "Ko Ia
e uguhia, kae sasa to'a. 'Eaa e haka gongo ai kia
te Ia?"
21 Ka kogaa noko hai atu, "Na pegea
he uguhia 'aki e he'e konei na gegea. 'Ai e 'aonga

* **10:14** 10.14 Mt 11.27; Lk 10.22.

te lugaluga e he 'atua ni mata mo'o he pegea
kibi?!”

Na Jew noko he'e too kia Jesus

22 Nimaa tatae te 'aso o te haka tahinga
o te Haa tapu 'anga te Hage Tapu, noko hai i
Jerusalem. Te 'aso gogohi,
23 ka ko Jesus noko manga i goto i te Hage Tapu,
o manga sehu i te kunga haka tokatoka noko
ingoa kia Solomon.
24 Na Jew noko haka putu mai kia Jesus o
hai atu, “E hia 'aso e hai e Koe ia te kimatou
o he tootoo baasi'a 'aki. Nimaa ko Koe te
'Agiki Taga'ia, hogahoga haka maahoga mai kia
te kimatou.”
25 Ma te haka tau atu a Jesus, “Na hogahoga
e Au kia te koutou, ka manga he'e too kinai
koutou. Na hai 'anga haka ohokia noko hai e Au
i te ingoa o Tamau, manga haka 'agi ai ia te Au.
26 Ka manga he'e too kinai koutou, iteme'agaa
koutou e he'e aku sipisipi.
27 Aku sipisipi e haka gongo ki toku ge'o, kae
na'a e Au ia te kigatou o tata'o tu'a kigatou ia
te Au.
28 E haiga'a e Au te ma'ugi noho goa kia
te kigatou, ko kigatou kago he'e mamate, e si'ai
he pegea ke go ha'ao ia te kigatou i oku gima.
29 Ko Tamau noko haiga'a ia te kigatou kia
te Au, ko Ia e hu'ai hua'eha o sigi i ba'i pegea.
Kago si'ai he pegea ha'ao ia te kigatou i na gima
o Tamau.
30 Ko Au ma Tamau te launatasi.”
31 Na Jew na tibu hatu giu, ke taa hatu ai ia te Ia,

32 ka na hai atu a Jesus kia te kigatou, “Kua
haka 'agi e Au kia te koutou na hu'ai hai 'anga
haka ohokia mai a Tamau. Ka tehea te hai 'anga
i na me'a nei e hai ke 'aumahu ai e koutou ia
te Au?”
33 *Ma te haka tau na Jew o hai atu, “E he'e hai
kimatou 'aumahu 'ia ia te Koe i na hai 'anga gaoi,
ka tau igho 'anga, iteme'agaa ko Koe manga te
pegea, kae hai mai Koe, ko Koe ko te 'Aitu.”
34 *Ko Jesus na haka tau kia te kigatou o hai atu,
“ 'Ai noko he'e kanukanu ki autou tagangonga,
noko hai mai a te 'Aitu, ‘Koutou na ngasuenga’?
35 Nimaa mate e te 'Aitu na ngasuenga na pegea
noko haiga'a kinai ana haka hegeunga, o he'e
hai songo na Kanukanu Tapu,
36 ka 'eaa te pegea noko tuku babae e te
'Aitu mo'ona o haka to'o mai ki gago nei? 'Eaa
e huhu ai koutou kia te Au i te igho, e munange
kua hai atu Au, ‘Ko Au te Hosa o te 'Aitu?’
37 Ko Au poi he'e hai e Au na hekau a Tamau,
noka tautou too kia te Au.
38 Ka nimaa hai e Au na hekau, masi'igoa
koutou e he'e too kia te Au, ka manga too atu
ki aku hekau, ka ke na'a ai e koutou ma te 'igohia,
ko Tamau manga i goto ia te Au, ka ko Au manga
ia Tamau.”
39 Ko kigatou na hai lobo ma'u ke he 'osohi kia
Jesus, ka ko Ia na manga soga ia te kigatou o he'e
he 'osohi kia te Ia.
40 *Ko Jesus na hoki ki tegaa pa'asi i Jordan, o
manga noho i te kunga noko mataa haa gogomi

* **10:33** 10.33 Lev 24.16. * **10:34** 10.34 Ps 82.6. * **10:40** 10.40 Jn 1.28.

pegea ai a John.
41 Noko 'eha pegea boomai kia Jesus. Ko kiga-
tou noko hai ake, “Masi'igoa ko John noko he'e
hai ni hai 'anga haka ohokia, ka ko ba'i hai 'anga
noko gea ai i te tangata nei noko maa'ogi.”
42 Na 'eha pegea i te kunga nei na too kia Jesus.

11

Te mate 'anga a Lazarus

1 *Noko iai te tangata tena ingoa ko Lazarus
noko masaki. Koia te tangata mai Bethany, te
manaha o Mary ma tena ta'okete ia Martha.
2 *Ko Mary nei, (te noko masaki a tena
tunga'ane ia Lazarus), te pegea e tasi noko gigingi
eia te bai tutuu gaoi ki na tapungao o te Hakahua,
kae sogosogo ma'u eia i ona gau 'ugu.
3 Ko Mary ma tena ta'okete noko haka to'o te
gongo kia Jesus, o hai atu, “Hakahua, te tangata
e ma'ine kinai Koe e masaki.”
4 Te 'aso na gongo ai a Jesus, ko Ia noko hai atu,
“Te 'otinga o te masaki nei e he'e hai ke mate ai,
ka manga hai ke haka mamagunga ai ia te 'Aitu.
Ma te ke haka mamagunga 'ia ma'u ai te Hosa o te
'Aitu.”
5 Ko Jesus noko ma'ine kia Martha, ma tena
taina, ma Lazarus.
6 Ka te 'aso na gongo ai ko Lazarus e masaki,
ko Ia noko manga noho i te kunga noko manga
iai i te toka gua 'ao.
7 'Io mugi Ia o hai atu ki ona pegea haka ako,
“Kitatou giu ki Judea.”

---

* **11:1** 11.1 Lk 10.38,39. * **11:2** 11.2 Jn 12.3.

8 Ko kigatou noko hai atu, “Ako, te 'aso kua
sigi atu, na Jew noko hai lobo kigatou taa 'ia ia
te Koe i ni hatu. 'Ai ko Koe e hai ke hoki ki te
kungaa?”
9 Ma te hakatau a Jesus o hai atu, “Ko ba'i 'ao
manga katoa tuma'a e gua o na mi'i gholoba. Te
tangata sehu i te 'ao, ka he'e tukia, iteme'agaa
koia manga ina i te maagama 'anga o gago nei.
10 Ka te sehu 'anga i te poo, te ka tukia ai,
iteme'agaa e he'e maagama.”
11 Ko Jesus na 'oti i te konei ana gea, kae hai atu
ma'u, “Te hemasi'inga atatou ia Lazarus kua
moe, kae hano kau baa 'aga 'ia.”
12 Ka ona pegea haka ako noko haka tau atu,
“Hakahua, koia poi manga moe, koia kago gaoi.”
13 Ko Jesus noko gaataki e Ia ko Lazarus kua
mate, ka ona pegea haka ako noko tegeu'a ake
ko Ia manga gea ki na momoe 'anga manga hai.
14 'Io hogahoga haka tinogaoi e Jesus kia
te kigatou, “Ko Lazarus kua mate.
15 Ka te ghaghinga ia te koutou, ko Au
e maagaohie ia te Au noko he'e i te kungaa,
ka ke too ai koutou kia te Au. Ka kitatou boo kia
te ia.”
16 Ma te hai atu a Thomas, noko mate te
Maasanga, ki gaa pegea haka ako, “Kitatou boo
ma'u, kitatou mamate haka pigi kia te Ia.”

Ko Jesus noko baa kogikogi ia Martha ma Mary

17 Nimaa hetae atu a Jesus o na'a, ko Lazarus
kua tuku ki te takotonga o toka haa o na 'ao.
18 Ko Bethany noko hitaiaki ki Jerusalem.

19 Noko 'api i na Jew noko boomai ke hiina'i kia
Martha ma Mary, ke baa kogikogi ia te kigaaua
i te mate 'anga a tegaaua tunga'ane.
20 Te 'aso na haka gongo ai a Martha ko Jesus
kua a'u, koia na hano ke ina kia te Ia, ka ko Mary
noko manga noho i te hage.
21 Ko Martha noko hai atu kia Jesus, “Hakahua,
ko Koe poi noko noho i tenei, toku tunga'ane kua
he'e mate.
22 Kae na'a eau, he'e po te gholoba nei ko
te 'Aitu e 'aonga te haiga'a kia te Koe nia ka
haka ene ai Koe.”
23 Ma te hai atu a Jesus kia Martha, “Ko tou
tunga'ane e hai ke ma'ugi hoki.”
24 Ma te haka tau atu a Martha, “E na'a eau koia
kago ma'ugi hoki i te maa'ugi giu 'anga i te 'ao
taha'aki.”
25 Ka na hai atu a Jesus kia Martha, “Ko Au te
maa'ugi giu 'anga, ma te ma'ugi. Koai e too kia
te Au, si'igoa koia e mate, kae hai ke go ma'ugi.
26 Ka koai manga ma'ugi kae too kia te Au, koia
kago he'e pau o mate. Ko koe e too ki te hai 'anga
nei?”
27 Ma te haka tau a Martha o hai atu, “'Oo
Hakahua, koau kua too kia te Koe, te 'Agiki
Taga'ia, te Hosa o te 'Aitu. Tenei te Hosa o te 'Aitu
noko hai ke go a'u ki gago nei.”
28 Nimaa 'oti i te konei na gea a Martha, kae
hoki o manga gea haka 'aonga kia tona taina
ia Mary o hai atu, “Te Ako kua i tenei, kae ma
haka anu ia te koe.”
29 Te haka gongo 'anga kinai a Mary, koia na
tu'u ghali o hano kia Jesus.

30 Te 'aso na, ko Jesus noko manga koi he'e
hano ki goto i te manaha, ka noko manga noho
i te kunga noko sasa'o ai a Martha kia te Ia.
31 Te gholoba na hiina'i ai na Jew noko
haka pata kia Mary o manga baa kogikogi, ia
Mary e tu'u o ghali o hano ki haho, ko kigatou na
tata'o ia te ia, i te noko tegeu'a ake kigatou koia
e hano ki te takotonga ke noko magepe ai.
32 Te 'aso na hetae ai a Mary ki te kunga noko
iai a Jesus o ina kia te Ia, koia na too ki na ba'e
o te 'Aitu, kae hai atu, “Hakahua, ko Koe poi noko
noho i tenei, toku tunga'ane kua he'e mate.”
33 Ko Jesus na ina kia Mary noko tangi, ma na
Jew noko tata'o mai ai na tatangi ma'u. Ko Jesus
na hu'ai 'agoha o haka gongo songo ai.
34 Ma te haka anu a Jesus o hai atu, “Tehea te
kunga e tanu ai e koutou ia te ia?”
Ko kigatou na haka tau kinai o hai atu,
“Hakahua, a'u o ina kinai.”
35 Ko Jesus na tangi.
36 Ma te hai atu na Jew, “Hiina'i atu ki tona
ma'ine kia te ia.”
37 Ka noko iai kogaa i na Jew noko hai ake,
“Ko Ia te noko lugaluga e Ia na mata o te tangata
kibi, 'ai e he'e 'aonga te pipiki e Ia ia Lazarus ke
noka te mate?”

Ko Lazarus na ma'ugi hoki

38 Ko Jesus na hu'ai 'agoha hoki, ma te hinatu
ki te takotonga, te 'ana, ka noko hugi te hu'ai hatu
o titingi ai tena mata.
39 Ma te hai atu a Jesus, “'Aka 'aatea atu te
hatu na.”

Ka ko Martha te tuhahine o te tangata kua
mate, noko hai atu, “Hakahua, te 'aso nei kua
tutuu maase'i ai, iteme'agaa kua poo haa te
tanu.”
40 Ma te hai atu a Jesus kia Martha, “'Ai noko
he'e hogahoga e Au kia te koe, nimaa too koe kia
te Au, ko koe ka ina ki te mamagunga o te 'Aitu?”
41 Ma te 'aka 'aatea e kigatou te hatu, kae ina
haka tu'u a Jesus o hai ake, “Tamau, ko Au e 'aue
kia te Koe ia te Koe manga haka gongo kia te Au.
42 E na'a e Au ko Koe manga haka gongo kia
te Au i ba'i 'aso, kae konei aku gea i te ghaghinga
i na pegea e noho 'aki nei, kigatou na'a 'ia ko Au
noko haka to'o mai e Koe.”
43 Te gholoba na konei na gea ai a Jesus, ko Ia
na ngege i te hu'ai ge'o, “Lazarus, sopo mai!”
44 Te tangata noko mate na 'aga mai, ka na gima
ma na ba'e noko manga koi gii i na pa'asi laoa,
noko manga koi pegu ma'u na mata i te laoa.
Ma te kaunaki e Jesus ia te kigatou, o hai atu,
“Huhuke atu na laoa, kae tuku ke hano.”

Te paaunga huu ke taa ia Jesus
(Matthew 26.1-5; Mark 14.1-2; Luke 22.1-2)

45 Noko 'eha na Jew kigatou noko boomai kia
Mary, na hiina'i ki nia noko hai e Jesus, ko
kigatou na too ai kia te Ia.
46 Ka noko iai kogaa ia te kigatou noko giu ki na
Pharisee o 'atigongo kia te kigatou i nia kua hai e
Jesus.
47 Ma te he potaki na Pharisee ma na hakahua
o na priest o hai ake, “Niaa e hai kitatou hai 'ia?
Iteme'agaa e 'eha hai 'anga haka ohokia kua hai
e te tangata nei.

48 Nimaa tuku e kitatou ia te Ia ke noko konei
ana hai hano, ko ba'i pegea kago too kia te Ia,
ma te go boomai na pegea o Rome o ha'ao te
manaha otatou nei ma otatou pegea ma'u."

49 Noko iai te launatasi ia te kigatou, tena ingoa
ko Caiaphas, te hakahua o na priest i te ghapu na,
koia noko hai atu, "'Ai e he'e mi'i na'a e koutou he
hai 'anga.
50 'Ai e he'e na'a e koutou, e gaoi i te tuku
e koutou he launatasi tangata ke mate kia pegea,
o sigi i te haka masogo ba'i pegea ngatahi?"

51 Ko Caiaphas noko he'e manga gau hua o
konei ana gea, ka koia te hakahua o na priest
i te ghapu na, koia noko taga gongo ia Jesus e hai
ke go mate ki na pegea o Jew.
52 E he'e manga ko Jew soko, kae hai ke go
haka tahi 'aki e Ia na tama giki a te 'Aitu na
maseuseu.
53 Ma te haka tu'u i te 'ao na o hano, na Jew na
haka pau kigatou go taa 'ia ia Jesus.

54 Ma te he'e sehu haka 'agi'agi ai a Jesus
i Judea. Ko Ia na hano ki te kunga e hitaiaki
ki te tugatea, te manaha noko mate ko Ephraim.
Ko Ia noko manga noho haka pata ai ki ona pegea
haka ako.

55 Te haka tahinga o Jew i te Passover na hita-
iaki, noko 'eha pegea na boomai i ba'i kakai 'anga
ki Jerusalem, ke mataa hai ia te kigatou ke ma'a,
'io mugi mai te 'aso o te haka tahinga.
56 Ko kigatou noko manga sasaga ia Jesus. Te
'aso noko tutu'u ai kigatou i te Hage Tapu, ko
kigatou noko manga haka anuanu 'aki, "Kohea

autou tegeu'a? 'Ai ko Jesus ka he'e a'u ki te
haka tahinga nei?”
57 Ka na hakahua o na priest ma na Pharisee
noko hai tegatou hu'ai gegea 'anga: Nimaa na'a
e he pegea te kunga e iai a Jesus, ke hogahoga
eia, ka kigatou he 'osohi kia te Ia.

12

Te gigingi 'anga te bai tutuu gaoi kia Jesus
(Matthew 26.6-13; Mark 14.3-9)

1 Te toka ono 'ao noko toe ka ke hetae ai te
'ao o te haka tahinga o te Passover, ko Jesus noko
hetae mai ki Bethany, te manaha noko kakai ai a
Lazarus na haka ma'ugi e Ia i tena mate 'anga.
2 Na gosigosi e kigatou te kainga kia te Ia. Ko
Martha noko 'aabaki i te hai utunga 'anga, ka ko
Lazarus noko manga haka pata ki na pegea noko
noho 'aki haka pigi kia Jesus.
3 *Ma te to'o mai e Mary te bai hu'ai tutuu gaoi
noko gosigosi hage tasi i na nadi, noko hu'ai 'eha
ona mane. Ka na gigingi e Mary ki na ba'e o
Jesus, kae sogosogo eia i ona gau 'ugu. Te hage
na gemosi ai te tutuu gaoi 'anga o te bai.
4 Te launatasi i na pegea haka ako o Jesus,
tena ingoa ko Judas Iscariot, te pegea noko hai
ke go haka soko ia te Ia, noko hai atu,
5 “Tehea te hai 'anga e he'e tau'i ai te bai na, ke
hai ai ni mane hu'ai 'eha, ke haiga'a ki na pegea
lae?”
6 Ko Judas noko he'e konei ana gea i te 'agoha
ki na pegea lae, ka naato'o ia te ia te pegea kaia'a

* **12:3** 12.3 Lk 7.37,38.

noko he to'o 'aki eia te kete mane o manga sa'ohie
i na mane.
7 Ka ko Jesus na hai atu, “Saunoa atu ki te
hahine na! Tuku atu ke hai nia e hai eia ki te 'ao
kago tanu ai ia te Au.
8 *Koutou ka noko haka pata 'aki ma na pegea
lae, ka ko Au ka he'e noko haka pata kia
te koutou.”
9 Te 'apitanga o Jew na gongo ia Jesus manga
noho i Bethany, ko kigatou na boo kinai. Ko
kigatou noko he'e manga boo kia Jesus, ka noko
boo ke hiina'i ma'u kia Lazarus na haka ma'ugi
e Jesus i te mate 'anga.
10 Ma te puge ai na hakahua o na Priest, ke taa
ma'u ia Lazarus.
11 Iteme'agaa ko Lazarus te kua hai eia te
'apitanga o Jew o ti'aki ogatou hutiaki, kae too
kia Jesus.

Te 'Agiki Taga'ia noko hano ki Jerusalem (Matthew 21.1-11; Mark 11.1-11; Luke 19.28-40)

12 Nimaa i tegaa 'ao, te 'apitanga na boomai
ki te haka tahinga o te Passover, ko kigatou na
haka gongo ko Jesus e a'u ki Jerusalem.
13 *Noko to'o e kigatou na gaukei e noho pena
paipai o boo ke sasa'o kia Jesus. Ko kigatou noko
ngengege o hai ake,
“Haka e'eha ia te 'Aitu!
Haka gaoi ki te pegea e a'u i te ingoa o te 'Aitu!
Haka gaoi ki te Hakahua o Israel!”

---

* **12:8** 12.8 Deut 15.11. * **12:13** 12.13 Ps 118.25,26.

14 Ko Jesus na kite e Ia te mi'i donki o sopo kinai
o papata ki na Kanukanu Tapu, noko hai ake,
15 * "Noka tautou matataku na pegea o
Jerusalem.
Hiina'i atu, tenaa te hakahua o 'outou te a'u,
e eke i te punua donki."
16 Ona pegea haka ako na mataa he'e na'a
e kigatou te hai 'anga nei i te 'aso na. Ka te 'aso
na ma'ugi hoki ai a Jesus ki tena mamagunga,
ma te maanatu ai kigatou, 'ai na Kanukanu Tapu
noko gea i na hai 'anga nei ia Jesus, ka na
hai 'anga nei kua hai kia te Ia.
17 Te 'apitanga noko noho 'aki haka pata kia
Jesus i te 'aso noko ngege ai ia Lazarus o
sopo mai i te takotonga o haka ma'ugi ia te ia i te
mate 'anga, noko manga 'atigongo i te hai 'anga
nei.
18 Tegaa te hai 'anga na boo ai te 'apitanga
ke sasa'o kia te Ia, iteme'agaa ko kigatou
na haka gongo i te noko hai e Ia te hai 'anga
haka ohokia nei.
19 Na Pharisee na hegeu o hai ake, "Kua kite iho
e kitatou, ko kitatou e pau o he'e tau hai 'anga. 'Ai
hiina'i atu, ko ba'i pegea kua tata'o tu'a ia te Ia."

Ko Jesus noko taga gongo i tena mate

20 Te 'aso na, noko iai na pegea mai Greece,
noko uso i na pegea noko boo ke sogi i te
haka tahinga.
21 Ko kigatou na boomai kia Philip te pegea
mai Bethsaida i Galilee, o haka ene 'aki kinai,

---

* **12:15** 12.15 Zech 9.9.

“Hakahua, ko kimatou e siahahai kimatou hiina'i
kia Jesus.”
22 Ma te hano a Philip o 'atigongo ai kia An-
drew, ma te boo kigaaua he 'atigongo 'aki ai kia
Jesus.

23 Ma te haka tau a Jesus kia te kigaaua o
hai atu, “Kua hetae mai te gholoba ki te Hosa o
Pegea ke mamagunga ai.
24 Ko Au e gea maa'ogi kia te kougua: Na hatu
witi, manga na hatu me'a. Ka manga te hatu witi
kago toiho ki te kege o mate, te kago mugi o hai
mo'ona ni hatu o hu'ai 'eha.
25 *Te pegea nimaa ma'ine ki te ma'ugi o'ona,
kago he'e kite eia te ma'ugi. Ka te pegea e hai
ti'aki te ma'ugi o'ona i gago nei, e hai ke go ga'u ai
te ma'ugi noho goa.
26 Koai e siahai ke hai hekau kia te Au, koia
e hai ke tata'o ia te Au. Tehea te kunga kago
noho ai Au, toku guani kago haka pata kia te Au.
Ko Tamau kago haka e'eha e Ia te pegea kago
hai hekau kia te Au.

27 “Te 'aso nei toku uso e haka gongo songo, kae
hai kau kohea aku to'o? 'Ai e hai kau hai atu,
‘Tamau, noka te tuku te gholoba nei ke a'u kia
te Au’? Si'ai, tenei te hai 'anga noko a'u ai Au ki te
gholoba nei.
28 Tamau, tou ingoa ke mamagunga.”

Ma te iho mai te ge'o mai te gangi o gea iho,
“Kua haka mamagunga e Au, kae hai kau go
haka mamagunga haka hoki 'ia.”

---

* **12:25** 12.25 Mt 10.39; 16.25; Mk 8.35; Lk 9.24; 17.33.

29 Te 'apitanga noko tutu'u i te kungaa, noko
haka gongo ki te ge'o, ka noko hai ake na hatutigi,
kae hai ake kogaa, te ensel e gea kia te Ia.
30 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Te ge'o
nei e he'e a'u kia te Au, kae a'u kia te koutou.
31 Tenei te 'aso e hai ke haka aba ai a gago nei.
Te hakahua o gago nei ia Satan e hai ke pagepage.
32 Te 'aso kago tau ai ia te Au ki te kros, e hai
kau go tataki mai 'ia ba'i pegea kia te Au.”
33 Ko Jesus noko konei ana gea, ke haka 'agi ai
na noho o te mate 'anga e hai ke go mate ai.
34 *Te 'apitanga na haka tau o hai atu kinai,
“Ko kimatou noko haka gongo ki na tagangonga
e hai ake, ‘Te 'Agiki Taga'ia e hai ke go noko
ma'ugi ki ba'i 'aso.’ Ka 'eaa e hai mai ai Koe, ‘Te
Hosa o Pegea e hai ke go tau ai ki te kros?’ 'Ai koai
te Hosa o Pegea?”
35 Ma te haka tau atu a Jesus, “E hai ke manga
mi'i taunga gogoa te haka pata te maagama kia
te koutou. Noko lango atu i te gholoba koi hai ai
e koutou te maagama, ka ke go noka te hetae
te poo'uginga kia te koutou, iteme'agaa te pegea
sehu i te poo'uginga, ka he'e na'a eia te kunga
e hano kinai.
36 Kae too atu ki te maagama i te gholoba koi
hai ai e koutou, ka ke hai ni tama giki ma'a te
maagama ia te koutou.” Te 'aso na 'oti ai te
gea 'anga a Jesus i na hai 'anga nei, ko Ia na hano
o noho haka ngigo ia te kigatou.

Ko Jew noko he'e too kia Jesus

---

* **12:34** 12.34 Ps 110.4; Is 9.7; Ezek 37.25; Dan 7.14.

37 Masi'igoa ko kigatou noko hiina'i ki na
hai 'anga haka ohokia noko hai e Jesus, ka ko
kigatou noko he'e too kia te Ia.
38 *Te hai 'anga nei na haka maa'ogi ai nia noko
gea kinai te taauga ia Isaiah:
"Hakahua, koai e too ki amatou 'atigongo 'anga?
Koai ma'u te kua haka 'agi kinai na taganga o te
'Aitu?"
39 Tenei te hai 'anga na he'e too ai a kigatou,
iteme'agaa te taauga ia Isaiah noko konei ana gea
i tegaa tasi kunga:
40 *"Na hai e Ia ogatou mata o kikibi,
ma te hai ogatou uso o mogi,
ka kigatou he'e hiina'i ogatou mata,
ma te he'e tau naa 'anga i ogatou uso,
ma te he'e he keu 'aki giu mai,
ka kego haka maa'ugi e Ia ia te kigatou."
41 Te taauga ia Isaiah noko gea i te hai 'anga nei,
iteme'agaa koia na ina ki te mamagunga o Jesus,
ma te konei ana gea ai.
42 Masi'igoa na konei na noho, ka kogaa i na
mu'a 'aki na too kia Jesus, kae naato'o ko ki-
gatou na Pharisee ko kigatou na he'e gegea
haka 'agi'agi ai ite matataku, i te kai paagea i te
Hage hai paaunga o Jew,
43 ia te kigatou noko maa'ine ki na
haka e'eha 'anga e pegea o sigi i te haka e'eha
e te 'Aitu.
44 Ko Jesus na hai atu i te hu'ai ge'o, "Koai e too
kia te Au, e he'e manga too kia te Au launatasi,
kae too kia te Ia noko haka to'o mai ia te Au.

---

* **12:38** 12.38 Is 53.1. * **12:40** 12.40 Is 6.10.

45 Koai e ina kia te Au, e ina ma'u kia te Ia noko
haka to'o mai ia te Au.
46 Ko Au noko a'u ki gago nei, ke noho pe te
maagama. Koai e too kia te Au, ka he'e noho i te
poo'uginga.
47 "Koai e haka gongo ki aku gea 'anga nei o
he'e too kinai, kago he'e haka aba e Au ia te ia.
Iteme'agaa ko Au noko he'e a'u kau haka aba 'ia a
gago nei, ka noko a'u kau haka ma'ugi 'ia.
48 Koai e he'e tata'o kia te Au, ma te he'e
haka gongo ki aku gea 'anga nei, e iai te launatasi
e hai ke go haka aba ia te ia: Na haka hegeunga
kua 'oti i te gea ai Au, te hai ke go haka aba ia te ia
i te 'ao taha'aki.
49 Ko Au e he'e manga gea i aku paaunga, ka
ko Tamau noko haka to'o mai ia te Au, te noko
haka hegeu kia te Au, i nia e hai kau hai atu ai
ma te gea ai.
50 E na'a e Au ana haka hegeunga e hutiaki ki te
ma'ugi noho goa. E kogaa na noho, nia e gea ai
Au, ko Au manga gea i na hai 'anga haka hegeu ai
a Tamau kau gea ai."

13

Ko Jesus noko huhu'i na tapungao o na pegea haka ako

1 Noko mugi mai te 'aso o te haka tahinga o te
Passover, ko Jesus noko na'a e Ia kua hetae mai
te 'aso o'Ona ke hano ai i gago nei kia te Tamana.
Ko Ia noko ma'ine ki ona pegea i gago nei. Ko Ia
noko ma'ine kia te kigatou o hano aano hetae
ki tena 'otinga.

2 Ko Jesus ma ona pegea haka ako noko manga
koi noho 'aki i te kainga i te ahiahi, ko Satan
na 'oti i te haka niniko ia Judas Iscariot, te hosa
o Simon, ke haka soko ia Jesus.
3 Ko Jesus noko na'a e Ia, ko te Tamana kua 'oti
i te tuku e Ia ba'i hai 'anga ki ona taganga, kae
na'a ma'u e Ia ko Ia noko a'u mai ia te 'Aitu, kae
hai ke hoki kia te 'Aitu;
4 ma te tu'u a Jesus i te kainga o 'ui tona hu'ai
ake, kae sa'u mai te taolo o nono'a ki te pagi
o 'Ona.
5 Mugi i te hai 'anga nei kae gigingi e Ia te bai
ki te besin, o haka tu'u huhu'i ai na tapungao
o na pegea haka ako, kae sogosogo i te taolo noko
nono'a ki na pagi.

6 Nimaa hinatu a Jesus kia Simon Peter, ma te
hai atu a Peter kia te Ia, “Hakahua, 'ai e hai ke
huhu'i e Koe oku tapungao?”

7 Ko Jesus noko haka tau kia te ia o hai atu, “E
he'e gaataki e koe nia te hai e Au nei, kae hai ke go
mugi koe o na'a.”

8 Ma te hai atu a Peter, “Si'ai, ka he'e huhu'i
e Koe gu'oku tapungao!”

Ma te haka tau atu a Jesus, “Nimaa he'e huhu'i
e Au gu'ou tapungao, ko koe he'e te pegea o'Oku.”

9 Ma te haka tau atu a Peter, “Hakahua, noka
te manga huhu'i gu'oku tapungao, ka ke huhu'i
ma'u gu'oku gima ma toku 'ugu.”

10 Ma te haka tau atu a Jesus, “Te pegea 'oti i te
kaukau e hai ke manga huhu'i gua tapungao, ka
te tino kaatoa kua ma'a. Ka koutou kua ma'a, kae
he'e ko koutou ngatahi.”

11 Noko na'a e Jesus, koai te hai ke haka soko
ia te Ia, tena te hai 'anga noko hai atu ai, "Koutou
e he'e ma'a ngatahi."
12 *Te 'aso na 'oti i te huhu'i ai e Jesus oga-
tou tapungao, ko Ia na ake hoki i tena hu'ai
ake, o noho hoki ki te kunga noko noho ai, o
haka anu atu kia te kigatou, "E gaataki e koutou te
hai 'anga e hai e Au kia te koutou nei?
13 Koutou e hai mai, ko Au te Ako ma te
Hakahua. E maa'ogi, ko Au e konaa aku noho.
14 Nimaa ko Au te Hakahua o 'outou ma te Ako
o 'outou, ka kua huhu'i e Au 'outou tapungao,
koutou e hai ke huhu'i ma'u na tapungao ogaa
pegea.
15 Kua tuku e Au te haka mee'inga kia te koutou,
koutou go hai atu 'ia ke noho ki te hai 'anga e Au
kia te koutou.
16 *Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou, e si'ai he
guani ke hua'eha o sigi i mo'ona he hakahua.
E si'ai he pegea to'o gongo ke hua'eha o sigi i te
pegea e haka to'o ia te ia.
17 Nimaa na'a e koutou na hai 'anga nei, koutou
kago ga'u ai e koutou te haka gaoi i te poi hai
e koutou.

Ko Jesus noko taga gongo i tona haka soko 'ia (Matthew 26.20-25; Mark 14.17-21; Luke 22.21-23)

18 *"Ko Au e he'e gea kia te koutou ngatahi,
e na'a e Au oku pegea noko ligo, ka te hai 'anga ke
haka maa'ogi ai na Kanukanu Tapu, noko hai ake:
'Te pegea manga kai 'aabaki i aku utunga,

---

* **13:12** 13.12 Lk 22.27. * **13:16** 13.16 Mt 10.24; Lk 6.40; Jn 15.20. * **13:18** 13.18 Ps 41.9.

e hai ke go taka hugi o haka makau ia te Au.'
19 E 'atigongo ai Au kia te koutou i te gholoba nei,
'io mugi o hai. Ka nimaa go maa'ogi o hai, ke go
too ai koutou kia te Au, na'e ko Au tenei.
20 *Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou, koai
e haka pogo eia he pegea haka to'o e Au, koia
e haka pogo ia te Au. Ka koai e haka pogo ia te Au,
koia e haka pogo ia te Ia noko haka to'o mai ia
te Au."
21 Mugi i te gea 'anga a Jesus i te hai 'anga
nei, ko Ia na hu'ai haka gongo songo, ma te hoga-
hoga haka tinogaoi e Ia, "Ko Au e gea maa'ogi kia
te koutou: E iai te launatasi ia te koutou, e hai ke
haka soko eia ia te Au."
22 Ona pegea haka ako na he hiina'i 'aki,
iteme'agaa noko he'e na'a po koai te gea kinai.
23 Te launatasi i na pegea haka ako noko ma'ine
kinai a Jesus, koia noko noho hitaiaki kia te Ia.
24 Ko Simon Peter noko mou atu ki te pegea
haka ako nei o hai atu, "Haka anu atu kia te Ia po
koai te gea kinai."
25 Loghoni atu te pegea hakaako kia Jesus, o
haka anu atu kia te Ia, "Koai te gea kinai Koe,
Hakahua?"
26 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, "Tegaa
te pegea te hai kau gogomi 'ia te potu bred nei
i te besin o 'abange kinai." Ma te sa'u e Ia te potu
bred o gogomi kae 'abange kia Judas Iscariot, te
hosa o Simon.
27 Nimaa sa'u e Judas te potu bred, ko Satan na
ghali o hano ki te uso o'ona.

---

* **13:20** 13.20 Mt 10.40; Mk 9.37; Lk 9.48; 10.16.

Ma te hai atu a Jesus kia Judas, “Niaa te hai ke
hai e koe, he ghali taki atu.”
28 Na si'ai he launatasi i na pegea noko i te
kainga ke na'a, po 'eaa e konei na gea ai a Jesus
kia Judas.
29 Ko Judas noko ge'o eia te kete mane, tenaa
te hai 'anga noko iai kogaa i na pegea haka ako
na tegeu'a ake, ko Jesus e gea kia Judas ke hano o
tau'i mai nia e sanga songo ai kigatou i te kainga,
po noko kaunaki ke haiga'a ni mane ki na pegea
lae.
30 Nimaa sa'u e Judas te potu bred, ma te ghali
o tohu ki haho, ka na poo.

Te tagangonga ho'ou

31 Mugi i te hano 'anga a Judas, ko Jesus noko
hai atu, “Te gholoba nei te Hosa o Pegea e hai ke
mamagunga, ka te mamagunga o te 'Aitu e hai ke
agatu'u ia te Ia.
32 Ko te 'Aitu nimaa mamagunga o agatu'u ia
te Ia, ko Ia ka hai te Hosa o mamagunga ia te Ia
ma'u, kae hai ke ghali a te 'Aitu o konei na hai kia
te Ia.
33 *“Aku tama giki, ko Au ka he'e noho goa taku
haka pata kia te koutou. Koutou kago sasaga ia
te Au, kae hai kau gea kia te koutou i nia na gea ai
Au ki na Jew, koutou kago he'e boo ange ki te
kunga e hano kinai Au.
34 *“Te tagangonga ho'ou e gea ai Au kia
te koutou: He ma'ine 'aki atu. Ke noho pe

* **13:33** 13.33 Jn 7.34. * **13:34** 13.34 Jn 15.12,17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 1.5.

aku ma'ine 'anga kia te koutou, ka koutou
he ma'ine 'aki atu ma'u.
35 Koutou nimaa he ma'ine 'aki, kago na'a ai e
ba'i pegea, koutou oku pegea haka ako."

Ko Jesus noko taga gongo i te haka si'ai 'anga e Peter
(Matthew 26.31-35; Mark 14.27-31; Luke 22.31-34)

36 Ko Simon Peter noko haka anu kia te Ia o
hai atu, "Hakahua, ko Koe e hano ki hea?"
Ma te haka tau atu a Jesus, "Ko koe ka he'e
tata'o ki te kunga e hano kinai Au, kae hai ke go
mugi koe o tata'o ange ia te Au."
37 Ko Peter noko haka anu atu, "Hakahua, 'eaa
e he'e tata'o ai au ia te Koe i te 'aso nei? Koau
e ngaague kau mate haka pigi kia te Koe."
38 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, "'Ai
ko koe e ngaague maa'ogi ke mate haka pigi kia
te Au? Ko Au e gea maa'ogi kia te koe: 'Io mugi
te paolo o tangi, e hai ke go mataa gea haka togu
koe o haka si'ai ia te Au.

14

Ko Jesus noko baa kogikogi ona pegea haka ako

1 "Noka te tuku outou uso ke mou tegeu'a.
Koutou too atu kia te 'Aitu, ma te too ma'u kia
te Au.
2 Ko goto i te hage o Tamau e 'eha ai kunga
kakai, ka nimaa he'e konei na noho, 'ai ko Au ka
he'e hai atu kia te koutou. E hano kau ngaague 'ia
he kunga kia te koutou.
3 Ka nimaa hano Au o ngaague he kunga
kia te koutou, e hai kau go hokimai o kakabe

ia te koutou ke haka pata kia te Au koutou go
noho 'aki ma'u i te kunga e noho ai Au.
4 Kua na'a e koutou te aga ki te kunga e hano
kinai Au."
5 Ma te hai atu a Thomas kia Jesus, "Hakahua,
e he'e na'a e kimatou te kunga e hano kinai Koe,
kae hai kimatou kohea na na'a 'ia te agaa?"
6 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, "Tenei Au te
aga, ma te maa'ogi, ma te ma'ugi. E si'ai he pegea
ke manga hano kia Tamau, ka manga na pegea
e agatu'u ia te Au.
7 Nimaa na'a gaoi e koutou ia te Au, ka na'a
ma'u e koutou ia Tamau, ma te hiina'i koutou kia
te Ia."
8 Ma te hai atu a Philip, "Hakahua,
haka 'agi mai ia te Tamau kia te kimatou, manga
tenaa te siahai amatou."
9 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, "Tasi aa
'aso haka pata ai Au kia te koutou? 'Ai koi
he'e na'a e koe ia te Au Philip? Koai e ina kia
te Au e ina kia Tamau, ka 'eaa e hai mai ai koe,
haka 'agi mai kia te kimatou ia te Tamau?
10 'Ai ko koe e he'e too kinai, ko Au manga i goto
ia Tamau, ka ko Tamau manga i goto ia te Au?
Na haka hegeunga e gea ai Au kia te koutou e he'e
aku haka hegeunga. Ka ko Tamau e noho i goto
ia te Au, o manga hai ana hekau.
11 Too mai kia te Au, i taku hai atu 'anga: Ko Au
manga i goto ia Tamau ka ko Tamau manga i goto
ia te Au. Nimaa si'ai, too mai kia te Au i na hekau
manga hai e Au.
12 Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Koai e too
kia te Au, kago hai eia na hekau manga hai e Au.

Kago hai ma'u eia ni hu'ai hai 'anga o sigi i na
hai 'anga nei, iteme'agaa ko Au e hano kia Tamau.
13 E hai kau go noko hai 'ia nia kago noko
haka ene 'aki ai koutou i toku ingoa, ka ke
haka 'agi ai e te Hosa te mamagunga o te Tamana.
14 Koutou nimaa go haka ene 'aki kia te Au ini
hai 'anga i toku ingoa, e hai kau go noko hai 'ia.

Te tukungaa kupu i te Spirit Tapu

15 "Koutou nimaa ma'ine kia te Au, koutou e hai
ke mangangao ki aku haka hegeunga nei.
16 Ka ko Au e hai kau go haka ene kia Tamau,
ke go haiga'a e Ia kia te koutou tegaa ia 'aabaki,
e hai ke go noho haka pata kia te koutou i ba'i
'aso.
17 Ko Ia te Spirit Tapu o te maa'ogi, kago he'e
ga'u e ba'i pegea o gago nei, iteme'agaa kago
he'e hiina'i kinai, ma te he'e na'a e kigatou te
Spirit Tapu, kae hai ke go manga na'a e koutou,
iteme'agaa e hai ke go haka pata kia te koutou,
ma te noho i outou uso.
18 Ko Au kago he'e tuku e Au ia te koutou ke
noho pena tama giki he'e tau hai maatu'a, kae hai
kau go hokimai kia te koutou.
19 Ka mi'i taunga gogoa kae he'e hiina'i na
pegea o gago nei kia te Au, kae koutou kago noko
hiina'i kia te Au. Iteme'agaa ko Au manga ma'ugi,
koutou kago noko maa'ugi ma'u.
20 Nimaa go hetae mai te 'ao na, e hai ke go
na'a e koutou, ko Au e i-goto ia Tamau, kae
noho 'aki koutou ia te Au, ka ko Au manga i goto
ia te koutou.
21 Koai e pipiki aku haka hegeunga nei, ma te
maangao kinai, tenaa ia e ma'ine kia te Au. Koai

e ma'ine kia te Au, e hai ke ma'ine kinai a Tamau,
e hai ma'u kaugo ma'ine kia te ia, ma te go
haka 'agi ia te Au kia te ia."
22 Ma te hai atu a Judas (he'e ko Judas Iscariot),
"Hakahua, 'eaa e hai ke go manga haka 'agi ai ia
te Koe kia te kimatou, ka he'e haka 'agi ai ki na
pegea o gago nei?"
23 Ma te haka tau a Jesus kia te ia o hai atu,
"Nimaa iai he pegea e ma'ine kia te Au, koia e hai
ke maangao ki aku akonga. Ko Tamau e hai ke go
ma'ine kia te ia. Ko kimaaua ma Tamau e hai
kimaaua go boomai o noho 'aki haka pata kia
te ia.
24 Koai e he'e ma'ine kia te Au, ka he'e maangao
ki aku akonga. Na haka hegeunga e haka gongo
kinai koutou nei, e he'e aku haka hegeunga, ka
na gea 'anga a Tamau noko haka to'o mai e Ia ia
te Au.
25 "Konei na hai 'anga e 'atigongo ai Au kia
te koutou i oku 'aso koi haka pata ai kia te koutou.
26 Ka te 'aabaki i te Spirit Tapu, e hai ke go
haka to'o mai e Tamau i toku ingoa, te hai ke go
ako ia te koutou i ba'i hai 'anga, ma te go hai ia
te koutou ke maanatu giu ki ba'i hai 'anga gea ai
Au kia te koutou.
27 Te goto maagie e tuku e Au kia te koutou,
toku goto maagie e haiga'a e Au kia te koutou. E
he'e noho ki na haiga'a 'anga o gago nei. Noka
te tuku outou uso ke mou tegeu'a, ma te noka te
matataku.
28 "Koutou kua haka gongo kia te Au kae
hai atu, ko Au e hano kae hai kau go hoki mai
kia te koutou. Koutou nimaa ma'ine kia te Au,
koutou e hai ke magagaohie ia te Au e hano kia

Tamau, iteme'agaa ko Tamau e hua'eha o sigi ia te Au.
29 Ko Au e 'atigongo ai kia te koutou i na 'aso nei, 'io mugi o hetae mai. Ka nimaa go hetae mai, koutou hai ke go too ai kia te Au.
30 Ko Au ka he'e noho goa taku gea haka pigi kia te koutou, iteme'agaa te hakahua o gago nei ia Satan e a'u. Koia e he'e hai taganga o sigi ia te Au.
31 Ka manga hai ke na'a ai ena pegea o gago nei, ko Au e ma'ine kia Tamau, ma te hai e Au nia noko haka hegeu ai a Tamau kia te Au.

"Tutu'u ake; kitatou boo i te kunga nei.

15

Ko Jesus te Kaubago maa'ogi

1 "Ko Au te tino o te kaubago maa'ogi, ka ko Tamau tenaa te hakahua. 2 Na ga'a o'oku e he'e tau hua kago toghitoghi e Tamau. Ka na ga'a go tau hua kago kotikoti gosigosi e Ia, ka ke go hu'ai 'eha ai ona hua.
3 Koutou kua 'oti i te hai o ma'a i na haka hegeunga kua gea ai Au kia te koutou.
4 Tu'u taki mai kia te Au, ka kau noho i goto ia te koutou. E si'ai he ga'a vaen ke manga muna o tau hua, ka naakupu ki te tu'utaki ki te tino o te vaen. Koutou ma'u ka he'e 'aonga te tau hua, ka naakupu ki te tu'utaki koutou kia te Au.
5 "Ko Au te tino o te vaen, ka koutou ona ga'a. Nimaa iai he pegea e tu'utaki kia te Au, kae noho Au i goto ia te ia, koia kago tau hua o 'eha. Ka koutou nimaa haka 'ui ia te Au, koutou ka he'e tau hai 'anga.

6 Nimaa iai he pegea he'e tu'utaki kia te Au,
koia e noho pe te ga'a vaen tupe o maemae. Na
ga'a vaen e konei na noho, manga haka putu o
seu ki na ahi o bega.
7 Koutou nimaa tu'utaki kia te Au, kae
noho aku haka hegeunga i goto ia te koutou,
haka ene 'aki mai nia e siahahai kinai koutou, ka
ke haiga'a kia te koutou.
8 Tenei te hai 'anga e haka 'agi ai te mama-
gunga o Tamau, te tau hua koutou. Tenei ma'u
te hai 'anga ke haka 'agi ai koutou oku pegea
haka ako maa'ogi.
9 "Ko Au e ma'ine kia te koutou o noho pe
Tamau e ma'ine kia te Au. Koutou noho 'aki iho
i toku ma'ine.
10 Koutou poi mangangao ki aku
haka hegeunga, koutou kago noho 'aki i toku
ma'ine, o noho pe Au e maangao ki na
haka hegeunga a Tamau, o noho ai i tona ma'ine.
11 Ko Au e 'atigongo kia te koutou i te hai 'anga
nei, ka ke go noho ai i toku siasia kia te koutou,
ka ke hua'e'eha ai te sisia o 'outou.
12 *Tenei taku tagangonga, koutou
he ma'ine 'aki atu, ke noho pe aku ma'ine 'anga
kia te koutou.
13 E si'ai he pegea hua'eha te ma'ine, ke sigi
i tenei: Te pegea haiga'a te ma'ugi o'ona ki ana
hemasi'inga.
14 Koutou aku hemasi'inga i te poi hai e koutou
nia e haka hegeu ai Au kia te koutou.
15 Koutou ka he'e noko mate e Au oku guani,
iteme'agaa te guani e he'e na'a eia nia manga hai

* **15:12** 15.12 Jn 13.34; 15.17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 1.5.

e tona hakahua, kae sui Au o mate ia te koutou
aku hemasi'inga, iteme'agaa ko ba'i hai 'anga
noko haka gongo ai Au kia Tamau, kua hogahoga
e Au kia te koutou.
16 Koutou noko he'e ligo ia te Au, ka ko Au
te noko ligo e Au ia te koutou, o tuku ke boo
ke tau hua. Na hua e hai ke go noho goa, ka
ke go haiga'a ai e Tamau kia te koutou, nia kago
haka ene 'aki ai koutou kia te Ia i toku ingoa.
17 Tenei taku tagangonga: Koutou
he ma'ine 'aki atu.

18 “Nimaa go noko gotoa'a na pegea o gago nei
kia te koutou, go noko maanatu atu ko kigatou
noko mataa gotoa'a kia te Au.
19 Koutou poi na pegea o gago nei, ko kigatou
kua ma'ine kia te koutou ke noho pe agatou
ma'ine 'anga ki ogatou pegea. Ka koutou na ligo
e Au ke haka maabae mai i na pegea o gago nei,
tenei te hai 'anga kago gotoa'a ai na pegea o gago
nei kia te koutou.
20 *Maanatu giu atu ki taku gea 'anga kua hai
kia te koutou: E si'ai he guani ke hua'eha
o sigi i tona hakahua. Kogaa na noho noko
hai songo e kigatou ia te Au, kago hai songo ma'u
e kigatou ia te koutou. Ka poi mangangao kigatou
ki aku akonga, ko kigatou kago mangangao ma'u
ki autou akonga.
21 Ko kigatou kago konei na haka toto'o kia
te koutou, i te ghaghi i toku ingoa, iteme'agaa
e he'e na'a e kigatou ia te Ia noko haka to'o mai ia
te Au.

---

* **15:20** 15.20 Mt 10.24; Lk 6.40; Jn 13.16.

22 Ko Au poi he'e a'u o haka hegeu kia te kigatou, ko kigatou e he'e saga ini 'oosongo. Ka na 'aso nei, ko kigatou e he'e 'aonga te huu ai ogatou 'oosongo.
23 Koai e gotoa'a kia te Au, e gotoa'a ma'u kia Tamau.
24 Poi he'e hai e Au ni hai 'anga he'e 'aonga te hai eni pegea i 'ago ia te kigatou, ko kigatou e he'e saga ini 'oosongo. Ka ko kigatou kua hiina'i ki na hai 'anga haka ohokia noko hai e Au, ka manga gotoa'a kia te kimaaua ngatahi ma Tamau.
25 *Ka te hai 'anga nei manga hai ke haka maa'ogi ai nia na 'oti i te kanukanu ki agatou tagangonga: ‘Ko kigatou manga muna o gotoa'a kia te Au.’
26 “Te 'aabaki o te Spirit Tapu, e hai kau go haka to'o mai 'ia mai a Tamau. Ko Ia te Spirit Tapu o te maa'ogi e hai ke go a'u ia Tamau ke noko 'atigongo ia te Au.
27 Ka koutou ma'u e hai ke go noko he 'atigongo 'aki ia te Au, iteme'agaa koutou noko haka pata kia te Au mai taku haka tu'u hai hekau 'anga.”

16

1 “Ko Au e 'atigongo kia te koutou i na hai 'anga nei, ke hai ia te koutou ke go noka tautou hetoki iho.
2 Koutou kago pagepage e kigatou ki haho i na Hage hai paaunga. E maa'ogi na 'aso ka a'u kago taa ai eni pegea ia te koutou, kae tegeu'a ake te hekau gaoi kia te 'Aitu.

---

* **15:25** 15.25 Ps 35.19; 69.4.

3 Kago hai e kigatou na hai 'anga konei na noho,
iteme'agaa kua he'e na'a e kigatou ia Tamau, o
he'e na'a ma'u ia te Au.
4 Ko Au e 'atigongo kia te koutou i na hai 'anga
nei, ka nimaa i na 'aso go hetae mai ai, kago
maanatu giu ai koutou ki taku haka kuu manaba
kia te koutou nei. Ko Au noko he'e 'atigongo
kia te koutou i te hai 'anga nei i tetatou
haka tu'u 'anga, iteme'agaa ko Au manga koi
haka pata kia te koutou.

Na hekau a te Spirit Tapu

5 "Ka te gholoba nei, ko Au e hano kia te Ia
noko haka to'o mai ia te Au. Ka koi he'e hakaanu
he pegea ia te koutou kia te Au, 'Ko Koe e hano
ki hea?'
6 Koutou manga 'agogoha, iteme'agaa ko Au
kua 'atigongo kia te koutou i na hai 'anga nei.
7 Ka ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Taku
hano 'anga nei te hai 'anga gaoi kia te koutou,
iteme'agaa ko Au nimaa he'e hano, te Spirit Tapu
ka he'e a'u kia te koutou. Ka nimaa hano Au, e hai
kau go haka to'o mai 'ia te Spirit kia te koutou.
8 Te 'aso kago a'u ai te Spirit Tapu, e hai ke go
haka 'agi e Ia na pegea o gago nei e saga i na
'oosongo, kago haka 'agi ma'u e Ia e saga ki te
haka tinogaoi, ma te haka aba a te 'Aitu.
9 E haka 'agi e Ia ko kigatou e saga i na 'oosongo,
iteme'agaa ko pegea kua he'e too kia te Au.
10 E haka 'agi e Ia ko kigatou e saga ki te
haka tinogaoi, iteme'agaa ko Au e hano kia
Tamau, ka koutou kago he'e hai ke noko hiina'i
kia te Au.

11 E haka 'agi e Ia ko kigatou e saga ki te
haka aba 'anga, iteme'agaa te hakahua o gago nei
kua 'oti i te haka aba.
12 "E 'eha hai 'anga koi toe kau gea ai kia
te koutou, ka kitai haingata'a te na'a e koutou i na
'aso nei.
13 Ka na 'aso kago a'u ai te Spirit Tapu o te
maa'ogi, kago hutiaki e Ia ia te koutou ki ba'i
hai 'anga maa'ogi. Kago he'e gea i ma'ana
ni paaunga, kae hai ke go manga 'atigongo
i nia e haka gongo ai. Kago 'atigongo ma'u kia
te koutou, i nia koi he'e hetae mai.
14 Te Spirit Tapu kago hai ia te Au o mama-
gunga, iteme'agaa kago to'o mai e Ia nia e gea ai
Au o 'atigongo ai kia te koutou.
15 Ko ba'i hai 'anga a Tamau na hai 'anga a'aku.
Tenei te hai 'anga e hai atu ai Au, te Spirit Tapu
e hai ke go to'o mai na hai 'anga gea ai Au o
'atigongo ai kia te koutou.

Te haka gongo songo ma te siasia

16 "E hai ke mi'i taunga gogoa, kae he'e hiina'i
koutou kia te Au. Ka nimaa go mi'i taunga gogoa
hoki, kae hiina'i giu koutou kia te Au."
17 Kogaa i ona pegea haka ako noko hegeu
o hai ake, "Niaa te gaataki e Ia, 'E hai ke mi'i
taunga gogoa, koutou kago he'e hiina'i kia te Au,
ka nimaa go mi'i taunga gogoa hoki, kae hi-
ina'i giu koutou kia te Au,' kae hai mai ma'u,
'Iteme'agaa ko Au e hano kia Tamau?' "
18 Ko kigatou noko manga he haka anuanu 'aki,
"Niaa te gaataki e Ia: 'E hai ke mi'i taunga gogoa?'
E he'e na'a e kitatou po nia te gea kinai."

19 Noko na'a e Jesus, ko kigatou noko sia-
hahai ke haka anu 'aki kia te Ia i te hai 'anga
nei, ma te hai atu Ia kia te kigatou, "'Ai koutou
e haka anuanu 'aki po tehea te gaataki o taku
hai atu 'anga, 'Ka mi'i taunga gogoa kae he'e
hiina'i koutou kia te Au, ka nimaa go mi'i
taunga gogoa hoki, kae hiina'i giu koutou kia
te Au'?
20 Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou: Koutou
kago tatangi ma te magegepe i na 'aso kago noko
sisia ai na pegea o gago nei. Koutou kago
'agogoha, ka autou 'agogoha 'anga e hai ke go
taka hugi o noko sisia.
21 "Te hahine nimaa guea, koia ka
haka gongo songo, iteme'agaa e hetae tena
'aso mamae, ka nimaa haka haa ma'ana he
tama 'iti'iti, te hahine ka he'e maanatu ki tena
haka gongo songo 'anga, iteme'agaa koia e siasia
i te tama 'iti'iti kua haka haa ki gago nei.
22 E konei na noho ma'u a koutou: Na 'aso nei
outou 'aso haka gongo songo, kae hai kau go ina
hoki kia te koutou. Koutou e hai ke go sisia, kago
si'ai he pegea to'o 'aatea 'autou sisia 'anga.
23 Te 'ao na, koutou kago he'e haka ene ai kia
te Au i he hai 'anga. Ko Au e gea maa'ogi kia
te koutou: Ko Tamau e hai ke go haiga'a kia
te koutou nia kago haka ene ai koutou i toku in-
goa.
24 A'u ano hetae mai ki na 'aso nei, koutou
koi he'e haka ene 'aki i he me'a i toku ingoa,
kae haka ene 'aki atu o ga'u e koutou, ka ke go
hua'eha ai te sisia o 'outou.
25 "Masi'igoa ko Au manga gea kia te koutou
i na haka mee'inga ka na 'aso ka a'u, ko Au kago

he'e gea i na haka mee'inga kia te koutou, kae hai
kau go 'atigongo haka maahoga kia te koutou ia
Tamau.
26 Nimaa go hetae mai te 'ao na, koutou ogo
haka ene 'aki atu i toku ingoa. Ko Au e he'e hai atu
e hai kau go noko haka ene kia Tamau mo'outou.
27 Si'ai, ka ko Tamau e ma'ine kia te koutou,
iteme'agaa koutou kua ma'ine kia te Au, ma te too
ma'u koutou ko Au noko a'u mai a te 'Aitu.
28 Ko Au noko a'u mai a Tamau, o a'u ki gago
nei, ka na 'aso nei e hano ai Au i gago nei, o hoki
kia Tamau."

29 Ma te hai atu na pegea haka ako o Jesus, "Na
'aso nei ko Koe manga gea haka maahoga kia
te kimatou, he'e gea ini haka mee'inga.
30 Kua 'oti i te na'a e kimatou, ko Koe e na'a gaoi
ba'i hai 'anga, ia te Koe e he'e tegeu'a ke haka anu
he pegea kia te Koe. Te hai 'anga nei kua hai
ia te kimatou o too ai, ko Koe noko a'u mai a te
'Aitu."

31 Ma te haka tau atu a Jesus, "Koutou te'io too
nei kia te Au.
32 Ka na 'aso noko hai ke a'u, kua hetae mai,
kago maseuseu ai koutou o taki boo ki outou
manaha, kae ti'aki e koutou ia te Au, o noho
launatasi. Ka ko Au kago he'e pau o launatasi,
ia Tamau manga haka pata kia te Au.

33 "Ko Au e 'atigongo kia te koutou i na hai 'anga
nei, ka ke go ga'u ai e koutou te goto maagie ia
te Au. Ko gago nei e hai ke go ga'u ai e koutou
te haka gongo songo, ka koutou pipiki hinan-
gago atu, na'e ko Au kua 'oti i te sepu i gago nei."

17

Ko Jesus noko taakunga ia te Ia

1 Nimaa 'oti i te gea a Jesus i na hai 'anga nei,
ko Ia na ina haka tu'u ki te gangi o taakunga
o hai ake, “Tamau, te 'aso kua hetae mai.
Haka e'eha mai ia tou Hosa, ka ke go haka e'eha ai
e tou Hosa ia te Koe.
2 Iteme'agaa kua tuku kinai e Koe na hu'ai
taganga ke hakahua i ba'i pegea, ma te kego
haiga'a e Ia te ma'ugi noho goa ki na pegea kua
haiga'a e Koe kia te Ia.
3 Tenei te ma'ugi noho goa, e hai kigatou na'a 'ia
ko Koe launatasi te 'Aitu maa'ogi, ma Jesus Christ
noko haka to'o mai e Koe.
4 Kua haka 'agi e Au tou mamagunga i te kege
nei, i te kua hai e Au o 'oti na hekau noko tuku
e Koe kau a'u o hai 'ia.
5 Ka te 'aso nei, Tamau, haka e'eha mai ia te Au
i 'ago ia te Koe i te mamagunga noko hai haka pigi
e Au kia te Koe, 'io mugi te haka tu'u sanga o na
henua.

Te taakunga a Jesus i ona pegea haka ako

6 “Kua haka 'agi e Au ia te Koe ki na pegea na
sa'u e Koe i gago nei o haiga'a kia te Au. Ko
kigatou nei ou pegea, ka na haiga'a e Koe ia
te kigatou kia te Au. Ko kigatou kua mangangao
ki au haka hegeunga.
7 Na 'aso nei kua na'a e kigatou ko ba'i hai 'anga
noko haiga'a e Koe kia te Au noko boo mai mai
a te Koe.
8 Kua 'oti i te haiga'a e Au kia te kigatou na
haka hegeunga noko haiga'a e Koe kia te Au, o too
kinai kigatou. Kua na'a maa'ogi e kigatou ko Au

noko a'u ia te Koe, ma te too kigatou ko Au noko
haka to'o mai e Koe.
9 Ko Au e taakunga ia te kigatou. Ko Au e he'e
taakunga i na pegea o gago nei, ka ko Au manga
taakunga ia te kigatou kua 'oti i te haiga'a e Koe
kia te Au, iteme'agaa ko kigatou ou pegea.
10 Ko ba'i me'a hai a'aku, au me'a, ka ko ba'i
me'a a'au, aku me'a. Te mamagunga e a'u kia
te Au, e agatu'u ia te kigatou.
11 Ko Au ka he'e noko noho i gago nei, ka ko
kigatou te hai ke noko noho 'aki i gago nei, ka
ko Au e hinatu kia te Koe. Tamau, ko Koe e Tapu,
pipiki iho ia te kigatou ke magu ki na taganga o
tou ingoa, te ingoa na haiga'a e Koe kia te Au.
Hai mai ia te kigatou ke hepiitaki ke noho pe
kitaaua e hepiitaki.
12 *Na 'aso e haka pata ai Au kia te kigatou,
e ge'o e Au ia te kigatou i tou ingoa noko haiga'a
kia te Au. E si'ai he launatasi ia te kigatou
kua hano 'aatea, ka manga te pegea noko
haka pau ke go he'e kitea, ke haka maa'ogi ai na
Kanukanu Tapu.
13 “Ko Au e hai kau hinatu kia te Koe i na 'aso
nei, kae gea Au i na hai 'anga nei, i na 'aso koi
noho ai Au i gago nei, ka ke hua'eha ai toku siasia
i na uso ogatou.
14 Kua haiga'a e Au kia te kigatou au
haka hegeunga, ma te gotoa'a ai na pegea o
gago nei kia te kigatou, iteme'agaa ko kigatou
e he'e na pegea o gago nei, o noho pe Au e he'e
te pegea o gago nei.

---

* **17:12** 17.12 Ps 41.9; Jn 13.18.

15 Ko Au e he'e taakunga kia te Koe ke to'o 'aatea
ia te kigatou i gago nei, ka ke manga pipiki e Koe
ia te kigatou kia Satan.
16 Ko kigatou e he'e na pegea o gago nei, o noho
pe Au e he'e te pegea o gago nei.
17 Haa tapu mai ia te kigatou i te maa'ogi. Tenei
te maa'ogi: Na haka hegeunga a'au.
18 E haka to'o e Au ia te kigatou ki gago nei,
o noho pe te haka to'o mai 'anga e Koe ia te Au
ki gago nei.
19 Ko Au noko haa tapu ia te Au kia te Koe,
i te ghaghinga ia te kigatou, ka kigatou ma'u ke
tapuaki maa'ogi.

Ko Jesus noko taakunga i ba'i pegea kua too kia te Ia

20 "Ko Au e he'e manga taakunga ia te kigatou
nei soko, ka ko Au e taakunga ma'u i na pegea
kago too kia te Au i agatou 'atigongo 'anga.
21 Tamau, ko Au e taakunga ke hai ia te kigatou
ke hepiitaki, ke noho pe Koe e noho i goto ia te Au,
kae noho Au i goto ia te Koe. Ko kigatou ma'u ke
noho 'aki haka pigi kia te kitaaua, ka ke go too ai
na pegea o gago nei, ko Au noko haka to'o mai
e Koe.
22 Kua haiga'a e Au kia te kigatou te mam-
agunga noko 'aumai e Koe kia te Au, ke hai
ia te kigatou ke hepiitaki, ke noho pe kitaaua
e hepiitaki.
23 Ko Au e noho i goto ia te kigatou, ka ko Koe
e noho i goto ia te Au. Ke hai ia te kigatou ke pau
o he tu'utaki 'aki gaoi, ka ke go na'a ai ena pegea
o gago nei, ko Koe te noko haka to'o mai ia te Au,

ka ko Koe ma'u e ma'ine kia te kigatou, o noho pe
au ma'ine 'anga kia te Au.
24 “Tamau, ko Au e siahai ki na pegea kua
haiga'a e Koe kia te Au nei, ke haka pata kia
te Au i te kunga e noho ai Au, ma te kigatou hiina'i
ki te mamagunga noko haiga'a e Koe kia te Au,
iteme'agaa ko Koe noko ma'ine kia te Au, 'io mugi
te haka tu'u sanga o na henua.
25 “Tamau, ko Koe e tinogaoi. Masi'igoa na
pegea o gago nei e he'e na'a e kigatou ia te Koe,
kae na'a e Au ia te Koe, ka kua na'a e kigatou nei,
ko Koe te noko haka to'o mai ia te Au.
26 Kua hai e Au o na'a e kigatou ia te Koe. E hai
kau noko konei na hai 'ia, ka ke go noho ai te
ma'ine e hai e Koe kia te Au i ogatou uso, ka
kau go noho ma'u ai i ogatou uso.”

18

Te 'osohia o Jesus
(Matthew 26.47-56; Mark 14.43-50; Luke 22.47-53)

1 Te 'aso na 'oti ai te taakunga a Jesus, ko Ia
ma ona pegea haka ako noko gaakau i te abaga
i Kidron, noko iai te 'ugu olives i tegaa pa'asi.
Ko Jesus ma ona pegea haka ako noko boo ki te
kunga nei.
2 Ka ko Judas noko haka soko eia a Jesus,
noko na'a ma'u eia te kungaa, iteme'agaa noko
'eha 'aso haka putu kinai a Jesus ma ona pegea
haka ako.
3 Ko Judas na hano ki te kungaa, noko huti-
aki eia te tu'uganga solodia mai Rome, ma na
ge'o sanga o te Hage Tapu noko haka to'o ena

hakahua o na Priest ma na Pharisee. Ko kigatou
noko to'o agatou peba ma na iha, ma agatou me'a
taa pegea.
4 Ko Jesus noko na'a e Ia ba'i hai 'anga hai ke
hetae kia te Ia, ko Ia na tu'uti atu o haka anu kia
te kigatou, “Koai te sasaga e koutou?”
5 Ko kigatou noko haka tau atu, “Ko Jesus mai
Nazareth.”
Ma te hai atu a Jesus, “Tenei Au.” (Ka ko
Judas e haka soko eia a Jesus, noko manga tu'u
haka pigi kia te kigatou.)
6 Te 'aso na hai atu ai a Jesus, “Tenei Au,” ko
kigatou na he sogomugi 'aki, ma te hetoki ki te
kege.
7 Ma te haka anu hoki kinai a Jesus o hai atu,
“Koai te sasaga e koutou?”
Ma te hai atu kigatou, “Ko Jesus mai Nazareth.”
8 Ma te hai atu a Jesus, “Kua hogahoga e Au
kia te koutou, tenei Au. Nimaa ko Au te sasaga
e koutou, tuku atu na pegea nei ke boo.”
9 Ko Jesus noko konei ana gea, ka ke
haka maa'ogi ai ana gea 'anga:
“Tamau, kua he'e ti'aki e Au
he launatasi i na pegea noko haiga'a e Koe kia
te Au.”
10 Ka ko Simon Peter noko hai tena kiba taa
pegea, na sa'u ake eia o haka iho ki te guani o te
hakahua o na priest, ma te sabi ai te taginga maui
o 'ona. (Te ingoa o te guani nei ko Malchus.)
11 *Ma te hai atu a Jesus kia Peter, “Tuku
hoki iho tau kiba ki tona tanga, na'e e hai kau

* **18:11** 18.11 Mt 26.39; Mk 14.36; Lk 22.42.

binu 'ia te kapu o te haka gongo songo noko
haiga'a e Tamau kia te Au."
12 Te tu'uganga o na solodia, ma tegatou
tugi tau'a, ma na ge'o sanga o te Hage Tapu, na
he'osohi kia Jesus o gii e kigatou ia te Ia.
13 O mataa kakabe ia te Ia kia Annas, te tamana
hungabai o Caiaphas, te hakahua o na priest i te
ghapu na.
14 *Tenei a Caiaphas na puge ki na Jew, "E gaoi
ke tuku e koutou he launatasi tangata ke mate
ki te 'apitanga o pegea."

Te mataa haka si'ai 'anga e Peter ia Jesus
(Matthew 26.69-70; Mark 14.66-68; Luke 22.55-57)

15 Ko Simon Peter ma tegaa pegea haka ako
noko tata'o tu'a ia Jesus, ka tegaa pegea haka ako
noko he na'a 'aki ma te hakahua o na priest, na
tata'o ia Jesus ki goto i te gotomaga'e i te mu'a o te
hage o te hakahua o na priest.
16 Ka ko Peter noko manga hitagi ake i te agaa.
Tegaa pegea haka ako noko he na'a 'aki ma te
hakahua o na priest, noko hoki iho o gea ki te
hahine noko ge'o i te agaa, o kakabe ia Peter
ki goto.
17 Te hahine i te agaa na hai atu kia Peter, "'Ai
ko koe e he'e te launatasi i na pegea haka ako o te
tangata nei?"
Ma te haka tau atu a Peter, "Si'ai, ko au he'e te
pegea o 'Ona."
18 Na guani ma na solodia o te Hage Tapu,
noko tutu'u mugheghi i te ahi noko hai o

* **18:14** 18.14 Jn 11.49,50.

he mumugu 'aki ai i te noko gogohi. Ko Peter noko ma tu'u haka pigi kia te kigatou o mumugu.

Te hakahua o na priest noko haka anu kia Jesus (Matthew 26.59-66; Mark 14.55-64; Luke 22.66-71)

19 Te gholoba na, noko haka anu ai a Annas, te hakahua o na priest, kia Jesus i na noho o na pegea haka ako ma na akonga a'ana.

20 Ma te haka tau atu a Jesus, "Ko Au noko manga gea haka 'agi'agi ki ba'i pegea o gago nei. Ko ba'i 'aso ko Au noko manga ako i na Hage hai paaunga ma te Hage Tapu, gua kunga nei noko manga haka putu kinai a Jew. Ko Au noko he'e gea huu ini hai 'anga.

21 Tehea te hai 'anga e haka anu ai koe kia te Au? Haka anu atu ki na pegea noko ta'a haka gongo kia te Au. Na'e e na'a gaoi e kigatou nia noko gea ai Au."

22 Te gholoba na konei na gea ai a Jesus, noko iai te launatasi i na solodia o te Hage Tapu noko ma hitaiaki kia te Ia, noko paa eia na mata o Jesus i te 'agohi gima, kae hai atu, "'Ai e konaa au haka tau ki te hakahua o na priest?"

23 Ma te haka tau a Jesus kia te Ia o hai atu, "Ni-maa gea Au i he hai 'anga maase'i, hogahoga ake nia te maase'i. Ka nimaa tinogaoi taku gea 'anga, 'eaa gaa e husu ai e koe ia te Au?"

24 Ma te haka to'o e Annas ia Jesus kia Caiaphas, te hakahua o na priest, ka noko manga koi noho ai na giitanga.

Ko Peter noko haka si'ai hoki eia a Jesus
(Matthew 26.71-75; Mark 14.69-72; Luke 22.58-62)

25 Ko Peter noko manga koi tu'u o mumugu, ma te haka anu 'aki giu kigatou kia te ia o hai atu, "'Eaa? E maa'ogi ko koe e he'e te launatasi i ona pegea haka ako?"

Ka na haka si'ai ma'u eia o hai atu, "Si'ai, ko au he'e te pegea o 'Ona."

26 Te launatasi i na guani o te hakahua o na priest, te 'atima'ogi o te tangata noko sabi e Peter te taginga, noko haka anu atu kia Peter, "'Eaa? 'Ai ko au noko he'e ina kia te koe manga haka pata kia te Ia i te kunga e iai na olive?"

27 Ma te haka si'ai haka hoki ma'u e Peter, ka te gholoba na e tangi ai te paolo.

Ko Jesus noko tu'u 'ago ia Pilate
(Matthew 27.1-2,11-14; Mark 15.1-5; Luke 23.1-5)

28 Ma te kakabe e na hakahua o na Jew ia Jesus i te hage o Caiaphas, o boo ki te hu'ai hage gaoi o Pilate, te hu'ai hakahua mai Rome. Nimaa i te mahoata pipilu, na Jew na he'e he uguhi ki te hage hu'ai gaoi i te noko siahahai ke pipiki ia te kigatou ke ma'a ki agatou paaunga, ka kigatou go 'aonga te kai i te kainga o te Passover.

29 Nimaa sopo iho a Pilate kia te kigatou, o haka anu atu kinai, "Niaa te 'atigongo haka makau ai e koutou te tangata nei?"

30 Ma te haka tau a kigatou o hai atu, "Te pegea nei poi he'e hai hai 'anga maase'i, ma he'e haiga'a e kimatou ia te Ia kia te koe."

31 Ma te hai atu a Pilate kia te kigatou, “Kakabe
soko atu e koutou ia te Ia o haka aba haka papata
ki autou tagangonga.”
Ma te haka tau atu na Jew, “E he'e 'aonga te
haka pau e kimatou he pegea ke mate.”
32 *Te hai 'anga nei noko hai o haka maa'ogi ai
na gea 'anga a Jesus, noko haka maahoga ai e Ia,
poe hai ke go kohea ana mate.
33 Ko Pilate na ugu hoki ki goto i tona hu'ai hage
gaoi, o pogo 'aki iho ia Jesus, o haka anuanu kia
te Ia o hai atu, “Tenaa Koe te Hakahua o na Jew?”
34 Ma te haka anu atu kinai a Jesus, “Manga au
haka gaatanga o konaa au haka anu kia te Au, poe
iai he pegea 'atigongo kia te koe ia te Au?”
35 Ma te haka tau atu a Pilate, “ 'Ai e tegeu'a ake
Koe koau te Jew? Ou pegea ma outou hakahua
na priest te haiga'a e kigatou ia te Koe kia te au.
Niaa te noko hai e Koe?”
36 Ko Jesus noko hai atu, “Te Hakahua 'anga
a'aku, e he'e te hai 'anga o gago nei. Poi te
hai 'anga o gago nei, oku guani kua haka hetata'i
o susugi na Jew ke noka tegatou he 'osohi kia
te Au, ka taku Hakahua 'anga te hai 'anga mai te
kunga 'aatea.”
37 Ma te hai atu a Pilate kia Jesus, “Ko Koe te
Hakahua?”
Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, “Manga
gaoi te hai mai 'anga koe ko Au te Hakahua.
E maa'ogi tenei te hai 'anga na haka haa ai Au
i gago nei. Tenei ma'u te tugi o taku a'u ki gago
nei kau 'atigongo i te maa'ogi. Ko ba'i pegea i te
pa'asi o te maa'ogi e haka gongo kia te Au.”

---

* **18:32** 18.32 Jn 3.14; 12.32.

38 Ma te haka anu atu a Pilate, “'Ai niaa te
maa'ogi?”
Kae tohu iho a Pilate ki na Jew o hai atu kia
te kigatou, “E he'e kite eau he hai 'anga maase'i
kia te Ia.
39 E iai te hai 'anga e ta'anga hai eau
kia te koutou i na 'aso o te Passover: Ta'a
haka tausu'u ai eau he launatasi pegea kagohia
kia te koutou, ka koutou e siahahai kau
haka tausu'u 'ia kia te koutou te Hakahua o na
Jew?”
40 Ko kigatou na ngengege giu atu kia Pilate,
“Si'ai e he'e te tangata nei, ka ko Barabbas!” Ka
ko Barabas te tangata haka tauseke.

19

Ko Jesus na haka pau ke mate
(Matthew 27.15-31; Mark 15.6-20; Luke 23.13-25)

1 Ko Pilate na kakabe iho eia ia Jesus o tuku o
kogu.
2 Ma te higi ena solodia te ha'u kraon i na
kaubago hotohoto, o haka eke ki te 'ugu, kae
haa ake e kigatou ia te Ia i te ake uga tetenga. 3 Ko
kigatou noko he hokihoki saki te boo ake kia te Ia
o hai atu, “Ke ma'ugi goa te hakahua o na Jew!”
Kae paa e kigatou na mata o'ona.
4 Ko Pilate noko hoki iho ma'u o hai atu ki na
Jew, “Hiina'i mai, e hai kau kakabe iho 'ia ia Jesus
kia te koutou, ke na'a e koutou, e si'ai he hai 'anga
maase'i kau kite 'ia kia te Ia.”
5 Nimaa hinaiho a Jesus ki haho, kua tango e Ia
te kaubago hotohoto o hai ai tena ha'u kraon, kae

ake i te ake uga tetenga, ma te hai atu a Pilate kia
te kigatou, “Hiina'i mai, tenei te tangata!”
6 Te 'aso na hiina'i ai na hakahua o na Priest,
ma na pegea hai hekau ogatou kia Jesus, ko kiga-
tou na ngengege atu, “Taa atu ki te kros, taa atu
ki te kros!”
Ka na hai atu a Pilate kia te kigatou, “Kak-
abe atu e koutou o taa ia te Ia ki te kros, e he'e kite
eau he hai 'anga maase'i kia te Ia.”
7 Ma te haka tau na Jew kia te ia o hai atu,
“Ko kimatou e hai ta'a matou tagangonga.
E haka papata ki te tagangonga nei, ko Ia e hai
ke mate, iteme'agaa e hai ake, ko Ia te Hosa o te
'Aitu.”
8 Te 'aso na haka gongo ai a Pilate ki tegatou
konei na gegea 'anga, koia na hu'ai mataku ai.
9 Ma te hoki ki goto i tena hage, o haka anu kia
Jesus o hai atu, “Tehea te kunga noko a'u ai Koe?”
Ka ko Jesus noko he'e muna kinai.
10 Ma te hai atu a Pilate, “Ko Koe e he'e siahai ke
gea kia te au? 'Ai e he'e na'a e Koe ia te au e hai
taganga te tuku ia te Koe ke tausu'u, po ke taa ia
te Koe ki te kros?”
11 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, “Ko koe
e he'e hai taganga ke sigi ia te Au i te poi he'e
haiga'a kia te koe mai te gangi. Tenei te hai 'anga
e hua'eha ai te 'oosongo o te pegea kua haiga'a eia
ia te Au kia te koe.”
12 Ma te haka tu'u i te gholoba na, ko Pilate noko
hai lobo ke tuku ia Jesus ke tausu'u, ka na Jew
noko manga ngengege atu kia te ia, “Nimaa tuku
e koe te tangata nei o tausu'u, ko koe he'e te
hemasi'inga a Caesar. Koai e hai ake te hakahua,
e gea haka makau kia Caesar.”

13 Te gholoba na haka gongo ai a Pilate ki na
ngengege 'anga nei, koia na kakabe iho eia a
Jesus, o noho i te noohonga haka aba pegea, te
kunga noko ingoa te 'Atinga Hatu. Noko mate
i te hegeunga a Hebrew te Gabbatha.
14 Te 'ao na, te 'aso haka ngaague ai ki te
Passover.
Nimaa i te 'ao 'aatea, ko Pilate na hai atu ki na
Jew, "Tenei te Hakahua o 'outou."
15 Ka ko kigatou noko ngengege atu, "Kakabe
'aatea atu! Kakabe 'aatea atu! Taa atu ia te Ia ki te
kros!"
Ma te hai atu a Pilate kia te kigatou, "'Ai e hai
kau taa 'ia te hakahua o 'outou?"
Ma te haka tau na hakahua o na Priest o hai atu,
"E si'ai ma'u mo'omatou he hakahua, ka manga
ko Caesar."

Te taa 'anga a Jesus ki te kros
(Matthew 27.32-44; Mark 15.21-32; Luke 23.26-43)

16 Ma te haiga'a e Pilate ia Jesus kia te kigatou,
ke taa ki te kros. Na solodia na he'osohi kia Jesus
o kakabe ia te Ia.
17 Ko Jesus noko 'amo tena kros, o hano ki te
kunga noko mate "Te kunga o na Puso 'ugu",
noko mate i te hegeunga a Hebrew: ko Golgotha.
18 Tenaa te kunga na taa ai e kigatou ia Jesus
ki te kros. Noko taa haka pigi e kigatou te
toka gua pegea kia te Ia. Noko taki tuku i gua
pa'asi, kae noho uso ai a Jesus.
19 Ko Pilate noko hai tena kanukanu 'anga o
tuku i 'agunga ia Jesus. Konei na me'a noko
kanukanu,
"Ko Jesus mai Nazareth, te Hakahua o na Jew."

20 Noko 'eha Jew na haka sahe e kigatou te
haka 'igonga nei, iteme'agaa te kunga noko taa ai
a Jesus ki te kros, noko hitaiaki ki te hu'ai man-
aha. Te haka 'igonga nei noko kanukanu i te
hegeunga a Hebrew, ma te hegeunga a Rome,
ma te hegeunga a Greece.
21 Na hakahua o na Priest noko hai atu kia Pilate,
"Noka te kanukanu, 'Te Hakahua o na Jew,' ka
manga kanukanu, 'Te tangata nei e hai ake, ko Ia
te Hakahua o na Jew.' "
22 Ko Pilate na haka tau kinai o hai atu, "Nia
kua kanukanu eau, kua pau au o kanukanu."
23 Te 'aso na taa ai ena solodia ia Jesus ki te
kros, na hai e kigatou ona ake o tuhatuha o
toka haa ona pa'asi, o taki hai e kigatou, kae
toe tona ake ki goto. Te ake nei noko he'e tau
agaa lapuinga ke tu'utaki ai, noko gaganga i te
me'a e tasi, haka tu'u iho mai 'agunga o hetae iho
ki tona potu 'oti ki gago.
24 *Ko kigatou na hai ake, "Kitatou noka te lagi-
lagi 'ia, ka kitatou manga ligo 'ia i te babage 'anga
i na daes ke kite ai po koai e hai ke hai mo'ona."
Te hai 'anga nei noko hai o haka maa'ogi ai na
Kanukanu Tapu, noko hai ake:
"E hai kigatou go tuhatuha 'ia oku ake,
kae tuku toku ake ki goto ke babage kinai."
Ka na konei na hai ena solodia.
25 Ko te tinana o Jesus, ma te taina o te tinana,
ma Mary te uguugu o Clopas, ma Mary mai
Magdala, noko manga tutu'u haka hitaiaki ki te
kros.

---

* **19:24** 19.24 Ps 22.18.

26 Te gholoba na ina 'atu ai a Jesus kia te tinana
manga i te kungaa, ma te pegea haka ako noko
ma'ine kinai Ia manga hitaiaki kinai, ko Ia na
hai atu kia te tinana, “Ta'ahine, tenaa tau tama.”
27 Kae hai atu ki te pegea haka ako, “Tenaa
tou tinana.” Haka tu'u i te gholoba na, te pegea
haka ako nei na kakabe eia a Mary ki tona
manaha.

Te mate 'anga a Jesus
(Matthew 27.45-56; Mark 15.33-41; Luke 23.44-49)

28 *Mugi i na hai 'anga nei, ko Jesus noko
na'a e Ia ko ba'i hai 'anga kua hai o 'oti, ka
ke haka maa'ogi na Kanukanu Tapu, ko Ia noko
hai atu, “Ko Au e sia binu.”
29 Noko iai te hu'ai poati noko i te kungaa, noko
honu i na waeni e maga. Na gogomi ai e kigatou
te momo laoa maguu i te waeni nei o tuku ki te
ga'akau hisop o tuku ake ki te ngutu o Jesus.
30 Te 'aso na binu ai e Jesus te waeni nei, ko Ia
na hai ake, “Kua 'oti.” Kae mou te 'ugu o haiga'a
te ma'ugi o 'ona kae mate.

Te bego 'anga te kaokao o Jesus

31 Te 'ao na, te 'aso haka ngaague, iteme'agaa
tegaa 'ao, te 'Ao Oki oki. Te 'ao na te 'Ao Oki oki
o te Passover. Tenei te hai 'anga noko he'e siaha-
hai ai na Jew ke noko noho ai na tino o na pegea
nei i na kros i te 'Ao Oki oki, ma te haka ene 'aki
kigatou kia Pilate, ke tohitohi ogatou ba'e ke
mamate ghali ai, ka ke sa'u iho ogatou tino.

---

* **19:28** 19.28 Ps 69.21; 22.15.

32 Ma te boomai na solodia o tohitohi na ba'e
o gua pegea noko taa haka pigi kia Jesus. Noko
mataa tohitohi na ba'e o tegaa, kae mugi o
tohitohi na ba'e o tegaa.
33 Nimaa te gholoba na boo atu ai kigatou kia
Jesus ma te kite e kigatou kua 'oti i te mate, ma te
he'e tohitohi e kigatou gua ba'e.
34 Ka noko iai te launatasi i na solodia na bego
eia te kaokao o Jesus i te tao. O singa iho ai na
toto ma na bai.
35 Te tangata noko ina kinai, koia te noko
'atigongo nei. Ka ana 'atigongo 'anga nei
e maa'ogi, ma te hogahoga eia koutou go too ma'u
kinai.
36 *Na hai 'anga nei noko hai o haka maa'ogi ai
na Kanukanu Tapu:
"Kago si'ai he launatasi i na ibi o'ona ke totohi."
37 *Ma te noho ma'u ki tegaa Kanukanu Tapu
noko hai ake:
"E hai kigatou go hiina'i ki te launatasi pegea kua
bego e kigatou."

Te tanu 'anga ia Jesus
(Matthew 27.57-61; Mark 15.42-47; Luke 23.50-56)

38 Mugi a Joseph mai Arimathea, o haka ene
kia Pilate i te tino o Jesus. Ko Joseph te pegea
haka ako o Jesus, ka noko manga hai huu,
iteme'agaa koia noko mataku ki na Jew. Nimaa
tuku e Pilate, ma te hano ia o to'o te tino o Jesus.

---

* **19:36** 19.36 Ex 12.46; Num 9.12; Ps 34.20. * **19:37** 19.37 Zech 12.10; Rev 1.7.

39 *Ko Joseph noko boo ma Nicodemus, te
tangata noko hano kia Jesus i te poo. Ko Nicode-
mus noko to'o mai eia na bai tutuu gaoi noko
haka higohigo i na ‘myrrh’ ma na ‘aloe’, noko
hu'ai 'eha na me'a nei.
40 Gua taangata nei na to'o e kigaaua te tino
o Jesus, o penapena i na laoa susugu, kae tuku
kinai na me'a tutuu gaoi. Noko konei na hai na
hesuinga a Jew ki na tanu pegea mamate 'anga.
41 Te kunga noko taa ai ia Jesus ki te kros, noko
iai te 'umanga. Te 'umanga nei noko iai te
takotonga ho'ou, manga koi he'e tanu ai he pegea.
42 Iteme'agaa te 'ao haka ngaague o Jew, ka
tenaa te takotonga noko hitaiaki, ma te tanu ai
e kigaaua ia Jesus.

20

Te takotonga gaabaki
(Matthew 28.1-8; Mark 16.1-8; Luke 24.1-12)

1 Te mahoata pipilu o te 'ao mu'a o na 'ao na, te
gholoba noko manga koi poo'ugi ai, ko Mary mai
Magdala na hano ki te takotonga, ma te ina ki te
hatu kua hugi 'aatea i te takotonga.
2 Ma te tege hoki o hano kia Simon Peter, ma
tegaa pegea haka ako noko ma'ine kinai a Jesus,
o hai atu kia te kigaaua, “Kua to'o 'aatea e kigatou
te Hakahua i te takotonga, kae he'e na'a e kitatou
po tehea te kunga e tuku ai e kigatou ia te Ia!”
3 Ma te boo a Peter ma tegaa pegea haka ako
ki te takotonga.

---

* **19:39** 19.39 Jn 3.1,2.

4 Ko kigaaua noko ma he 'agiko, ka tegaa pegea
haka ako na tege o sigi ia Peter, o mataa tatae ki te
takotonga.
5 Koia noko hao'o o ina 'atu ki na laoa susugu
noko penapena ai, ka koia noko he'e hano ki goto.
6 Ka ko Simon Peter na mugi mai ia te ia, o
hetae mai o hano ki goto i te takotonga. Koia
noko ina ki na laoa susugu noko penapena ai
manga koi noho.
7 Ka te mi'i laoa noko pegu ai te 'ugu o Jesus,
noko he'e haka pigi ki na laoa susugu, ka noko
pegu o hai to'ona kunga.
8 Ka tegaa pegea haka ako noko mataa hetae
ki te takotonga, na hano ma'u ki goto. Koia na ina
kinai o too kinai.
9 Ko kigaaua noko manga koi he'e na'a
e kigaaua na Kanukanu Tapu noko hai ake:
"Ko Ia e hai ke go ma'ugi hokimai i te mate."

Ko Jesus na haka 'agi kia Mary mai Magdala (Matthew 28.9-10; Mark 16.9-11)

10 Ma te giu gua pegea haka ako ki gu'o gaaua
manaha.
11 Ka ko Mary noko manga tu'u i te taha o te
takotonga o manga tangi, aano hao'o o ina ki goto
i te takotonga.
12 Ma te ina ki te toka gua ensel noko ake i na
me'a susugu, o ma noho 'aki i te kunga noko
tuku ai te tino o Jesus, noho tegaa i honga 'ugu,
kae noho tegaa i na mugi ba'e.
13 Ko kigaaua noko haka anu atu kia Mary,
"Ta'ahine, tehea te hai 'anga manga tangi ai koe?"

Ma te hai atu a Mary, “Kua to'o e kigatou toku
Hakahua, kae he'e na'a eau po tehea te kunga
kua tuku ai e kigatou ia te Ia.”
14 Nimaa konei na gea a Mary kae taka hugi,
ma te ina kia Jesus manga tu'u i te kungaa, ka
noko he'e na'a eia, ko Jesus.
15 Ma te hai atu a Jesus kia Mary, “Ta'ahine,
tehea te hai 'anga manga tangi ai koe? Koai te
manga sasaga ai koe?”
Ka na tegeu'a ake a Mary te ge'o sanga o te
'umanga, ma te hai atu kia te ia, “Hakahua, ni-
maa kua to'o 'aatea e koe ia te Ia, hogahoga mai
po tehea te kunga kua tuku ai e koe, ka kau hano
o to'o 'ia.”
16 Nimaa hai atu a Jesus kia te ia, “Mary.”
Ma te taka hugi a Mary o hai atu i te hegeunga
a Hebrew, “Rabboni!” e haka gaataki: Ako.
17 Hai atu a Jesus kia Mary, “Noka te 'oso
kia te Au, na'e ko Au koi he'e hoki kia Tamau,
ka manga hinatu ki toku 'api, o 'atigongo kia
te kigatou, ko Au e hoki kia Tamau, te Tamana
o 'outou ma'u, ki toku 'Aitu, te 'Aitu o 'outou
ma'u.”
18 Ko Mary mai Magdala na hoki ki na pegea
haka ako ma te gongo nei, koia kua ina ki te
Hakahua, ma te kua gea kia te Ia i na hai 'anga
nei.

Ko Jesus noko haka 'agitino ki ona pegea haka ako
(Matthew 28.16-20; Mark 16.14-18; Luke 24.36-49)

19 Nimaa i te ahiahi o te 'ao mu'a o na 'ao na, te
gholoba na haka putu ai na pegea haka ako ki te

hage, noko titingi e kigatou te aga o ma'u, i te
noko matataku ki na Jew, ka na hinake a Jesus o
tu'u 'ago ia te kigatou o hai atu, “Te goto maagie
kia te koutou!”
20 Mugi i te konei ana gea 'anga kae haka 'agi
na gima ma te kaokao kia te kigatou. Na pegea
haka ako na hu'ai sisia i te 'aso na hiina'i ai
kigatou ki te Hakahua.
21 Ma te hai haka hoki atu a Jesus, “Te
goto maagie kia te koutou. Manga noho pe te
haka to'o mai 'anga e Tamau ia te Au, kae konei
na haka to'o e Au ia te koutou.”
22 Te gholoba na konei ana gea ai, kae man-
aba atu Ia kia te kigatou, kae hai atu, “Ke ga'u
e koutou te Spirit Tapu.
23 *Nimaa go haka noka e koutou ni 'oosongo
mo'o ni pegea, kago haka noka maa'ogi kia
te kigatou. Ka nimaa go he'e haka noka e koutou
ni 'oosongo mo'o ni pegea, kago he'e haka noka
maa'ogi kia te kigatou.”

Ko Jesus na haka 'agitino kia Thomas

24 Ko Thomas, noko mate te Maasanga, te lau-
natasi i na pegea haka ako, noko he'e haka pata
ki na pegea haka ako i te 'aso na hano kinai a
Jesus.
25 Nimaa 'atigongo kinai kogaa pegea haka ako,
ko kigatou kua hiina'i ki te Hakahua, ka
koia noko hai atu, “Naakupu ki te ina au
ki na paba maka i na gima, ma te tuku toku
maninia gima ki na paba maka i na hugu

* **20:23** 20.23 Mt 16.19; 18.18.

hatu'ugi, ma te tuku toku gima ki te kaokao,
ko au ka he'e 'aonga taku too kinai."
26 Nimaa sigi na 'ao, 'Ona pegea haka ako noko
noho 'aki giu i te hage, ka ko Thomas noko ma
noho haka pata kia te kigatou. Masi'igoa na aga
noko titingi o ma'u, ka ko Jesus na hinake o tu'u
'ago ia te kigatou o hai atu, "Te goto maagie kia
te koutou!"
27 Kae hai atu kia Thomas, "Tuku mai tou
mania gima ki oku kunga nei, ma te ina mai
ki gu'oku gima, kae hohoga mai tou gima o tuku
ki toku kaokao. Noka te haka mi'i me'a tou sano,
kae too mai kia te Au."
28 Ma te hai atu a Thomas kia te Ia, "Toku
Hakahua ma toku 'Aitu!"
29 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, "Ko koe e too
kia te Au, iteme'agaa ko koe kua ina kia te Au.
Te hakagaoi ki na pegea he'e hiina'i kia te Au, ka
manga too kia te Au."
30 Ko Jesus noko 'eha ma'u kogaa haka 'igonga
haka ohokia noko hai e Ia i 'ago i ona pegea
haka ako, e he'e kanukanu ki te buka nei.
31 Ka konei na hai 'anga kua kanukanu, ke
na'a ai e koutou, ko Jesus te 'Agiki Taga'ia, te Hosa
o te 'Aitu, ka nimaa too kinai koutou, ka hai ai
e koutou te ma'ugi i tona ingoa.

21

Ko Jesus na haka 'agitino hoki ki ona pegea haka ako

1 Nimaa sigi na 'aso, ko Jesus noko sopo ki ona
pegea haka ako i te gano i Galilee, e mate ma'u ko
Taeberias. Noko konei na haka 'agi tino kinai:

2 Ko Simon Peter, ma Thomas, noko mate te
Maasanga, ma Nathaniel mai Cana i Galilee, ma
gua hosa o Zebedee, ma gua gaa pegea haka ako,
noko manga haka pata 'aki.
3 *Ma te hai atu a Peter kia te kigatou, “E hai
kau hano o tautai.”
Ma te hai atu kigatou, “E hai kimatou tata'o ia
te koe.” Ma te boo iho kigatou o sosopo ki te baka,
ka te poo na ko kigatou na si'ai ma'agatou ni kaui.
4 Nimaa i te mahoata, ko Jesus noko manga tu'u
i te 'one, ka noko he'e na'a ena pegea haka ako, ko
Jesus.
5 Ko Jesus noko ngege iho kia te kigatou, “Aku
hemasi'inga, e hai ma'autou ni kaui?”
Ko kigatou noko haka tau ake kia te Ia, “Si'ai.”
6 *Ko Ia na ngege iho kia te kigatou, “Tupe iho
te bugho ki te pa'asi maui o te baka, ka ke hai ai
ma'autou ni kaui.” Nimaa tupe e kigatou te
bugho ki te pa'asi maui o te baka, na he'e 'ao'ao
ki te huhuti ake e kigatou te bugho, iteme'agaa
noko hu'ai 'eha kaui.
7 Ma te hai atu te pegea haka ako noko ma'ine
kinai a Jesus kia Peter, “Te Hakahua tenei.” Te
'aso na haka gongo ai a Simon Peter kia te ia noko
hai atu, “Te Hakahua tenei”, koia na mago hoki
i ona ake, iteme'agaa na 'ui'ui kae hai hekau, o
'utu ki te moana.
8 Ka kogaa pegea haka ako noko mugi ake
i te baka, o huhuti ake e kigatou te bugho noko
honu i na kaui, iteme'agaa ko kigatou noko he'e
mama'o ki 'agunga, noko manga gimanga kumi
tona mama'o 'anga.

---

* **21:3** 21.3 Lk 5.5. * **21:6** 21.6 Lk 5.6.

9 Te 'aso na boo ake ai kigatou ki 'agunga, ko
kigatou na hiina'i ki te ahi manga kaa gagahu
manga heketi ai na kaui, ma na bred.
10 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “To'o mai
ni me'a i na kaui e hai ho'ou e koutou.”
11 Ma te sopo a Simon Peter ki te baka o tata ake
eia ki 'agunga te bugho kua honu i na kaui, noko
mata te gau ma te mata gima tuma'a e togu (153).
Masi'igoa noko konei na 'eha, ka te bugho noko
he'e motumotu.
12 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Boomai
o kai.” Ka noko si'ai he pegea haka ako
ke toka manaba ke haka anu kia te Ia, “Ko Koe
koai?” i te na 'oti i te na'a e kigatou, te Hakahua
tenei.
13 Ma te a'u a Jesus o sa'u ake na bred o 'abange
kia te kigatou, ma te 'abange ma'u kinai na kaui.
14 Tenei te haka 'agi haka togu o Jesus ki ona
pegea haka ako, i tena ma'ugi hokimai 'anga i te
mate.

Te to'o hokimai 'anga e Jesus ia Peter

15 Te 'aso na 'oti ai tegatou kai 'anga, ko Jesus na
hai atu kia Simon Peter, “Simon, te Hosa o John,
ko koe e ma'ine maa'ogi kia te Au o sigi i te ma'ine
o na pegea nei?”
Hai atu a Peter kia Jesus, “ 'Oo, Hakahua e na'a
e Koe, koau e ma'ine kia te Koe.”
Ma te hai atu a Jesus, “Ge'o atu aku punua
sipisipi.”
16 Ma te gea hoki atu a Jesus, “Simon, te hosa o
John, ko koe e ma'ine maa'ogi kia te Au?”
Hai atu a Peter kia Jesus, “ 'Oo, Hakahua, e na'a
e Koe koau e ma'ine kia te Koe.”

Ma te hai atu a Jesus, “Ge'o atu aku sipisipi.”

17 Nimaa gea haka togu a Jesus o hai atu kia
Peter, “Simon, te hosa o John, ko koe e ma'ine kia
te Au?”

Ko Peter na haka gongo songo i te noko gea
haka togu kinai a Jesus, “Ko koe e ma'ine kia
te Au?” Ma te hai atu ia kia Jesus, “Hakahua,
manga na'a e Koe ba'i hai 'anga. E na'a e Koe,
koau e ma'ine kia te Koe.”

Ma te hai atu a Jesus kia Peter, “Ge'o atu aku
sipisipi.

18 Ko Au e gea maa'ogi kia te koe: Ou 'aso noko
tamatama ai, ko koe noko manga haamago ia
te koe kae hano ki na kunga siahai koe ke hano
kinai. Ka tou 'aso tauiku, ko koe e hai ke go
hohoga ou gima kae haamago eni pegea 'aatea
ia te koe, ma te kauaki ia te koe kini kunga he'e
siahai koe ke hano kinai.”

19 Ko Jesus noko konei ana gea, ke haka 'agi ai
poe hai ke go kohea na mate a Peter, ke
haka ma'u 'agunga ai ia te 'Aitu. Kae hai atu a
Jesus kia Peter, “Tata'o mai ia te Au.”

20 *Ma te keu iho a Peter o ina 'atu ki te pegea
haka ako e ma'ine kinai a Jesus, manga mugi mai
ia te kigaaua. Tenei te pegea noko loghoni kia
Jesus, i te 'aso noko hai ai te kai tapu, ma te
hai atu, “Hakahua, koai te hai ke go haka soko ia
te Koe?”

21 Te 'aso na ina 'atu ai a Peter kia te ia, ma te
hai atu kia Jesus, “Hakahua, ka 'eaa te tangata
nei?”

---

* **21:20** 21.20 Jn 13.25.

22 Hai atu a Jesus kia Peter, “Poi siahai Au
kia te ia ke noko ma'ugi ke noho ano hetae
ki toku 'aso hokimai, e he'e tau hai 'anga kia
te koe, ko koe e hai ke tata'o ia te Au.”
23 Te gea 'anga nei na hohoga i na pegea sogi o
hai ake, “Te pegea haka ako nei kago he'e mate.”
Ka ko Jesus noko he'e hai mai, koia kago he'e
mate. Ka ko Ia noko manga hai mai, “Poi siahai
Au kia te ia ke noko ma'ugi, ke noho ano hetae
ki toku 'aso hoki mai, e he'e tau hai 'anga kia
te koe.”
24 Tenei te pegea haka ako e hogahoga eia
na hai 'anga nei, ma te kanukanu eia. E na'a
e kimatou ana 'atigongo 'anga nei e maa'ogi.
25 Noko 'eha ma'u kogaa hai 'anga hai e Jesus,
ka poi kanukanu ngatahi ba'i hai 'anga, e hai taku
maanatu, he'e po ko te kege nei kaatoa, kago he'e
tau kunga ke pipiki ai na buka, i te poi kanukanu
ngatahi kinai.

Rennell-Bellona

Rennell-Bellona: Rennell-Bellona (Bible)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Rennell-Bellona)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
56fe8b8d-4e49-55e8-b787-0bd9871af3ae